

Відьмак. Кров ельфів
Анджей Сапковський

Відьмак #3

Маленька Цірі – Дитя-Несподіванка – стала більшою несподіванкою, ніж видавалося спочатку. Жахливі сни про загибель Цінтри руйнують її душу, а чаклунський дар, що народжується, може зруйнувати тіло. Дати йому раду під силу лише могутній чарівниці Йеннефер. Тож Геральту не вдається довго переховувати Цірі у Відьмачому Оселищі. Попереду небезпечна подорож, бо для багатьох маленька княжна Цінтри – останній аргумент: для Ради Чародіїв, для чотирьох королів, для зловісних посланців Нільфгарду... І тільки Геральт оберігає сіроволосу дівчинку заради неї самої...

Анджей Сапковський

Відьмак. Кров Ельфів

Обережно! Ненормативна лексика!

* * *

Elaine blath, Feainnewedd
Dearme aen a'caelme tedd
Eigean evelien deireadh
Que'n esse, va en esseath
Feainnewedd, elaine blath!

«Квіточка», колискова й популярна дитяча лічилка ельфів

Істинно кажу вам, се надходить вік меча й сокири, вік вовчої завірюхи. Надходить Час Білої Стужі й Білого Світла, Час Шаленства й Час Погорди, Tedd Deireadh, Час Кінця. Світ умре серед морозу й відродиться разом із новим сонцем. Відродиться зі Старшої Крові, із Nen Ichaer, із зерна засіяного, зерна, що не зійде, але полум'ям вибухне.

Ess'tuath esse! Так буде! Видивляйтеся знаки! Які ж то будуть знаки, речу вам – спершу спливе земля кров'ю Aen Seidhe, Кров'ю Ельфів.

Aen Ithlinnesreath, пророцтво Ітлінне Еглі еп Евеніен

Місто палало.

Вузькі вулички, що вели до рову, до першої тераси, дихали димом і жаром, полум'я жерло тісно скупчені стріхи садиб, лизало мури замку. Із заходу, з боку портової брами, наростав лемент, відгомін завзятої битви, й глухі удари тарану, що стрясали мур.

Нападники вдарили несподівано, проломивши барикаду, яку боронили нечисленні солдати, міщани з алебардами й арбалетники з цехів.[1 - У нашій історії військовими силами, які виставлялися для оборони міст, були не тільки професійні військові (дружина сеньйора або формального володаря чи воеводи міста), а й ополчення яке найчастіше складалося із загонів, що виставлялися цехами. Загони ці дуже довго були пішими (що зрозуміло, оскільки таке військо не належало до рицарських), а відповідно - озброєні були державною зброєю та луками й арбалетами.] Укриті чорними капаризонами[2 - Капаризон - бойова захисна попона на коня, зроблена з товстої повсті або схожого матеріалу; часто розмальовувалася у гербові кольори.] коні перелітали над загорожею, наче привиди, сяючі, іскристі клинки сіяли смерть серед оборонців, що кидалися вже навтьоки.

Цірі відчула, як рицар, який віз її у сідлі, різко зупиняє коня. Почула його крик.

- Тримайся! - кричав він. - Тримайся!

Інші рицарі в кольорах Цінтри випередили їх, із розгону зіткнулися з нільфгардцями. Цірі бачила то лише мить, краєчком ока - шалений вир блакитно-золотих і чорних плащів серед брязкоту сталі, стукоту клинків по щитах, іржання коней...

Крик. Ні, не крик. Вереск.

Тримайся!

Страх. Кожен поштовх, кожне шарпання, кожен стрибок коня до болю рве долоні, стиснуті на ремені. Ноги в болісних корчах не знаходять опори, очі сльозяться від диму. Рука, що її обіймає, - давить, душить, болісно стискає ребра. Навколо нарастає крик, такий, якого вона досі ніколи не чула. Що треба зробити людині, аби вона так кричала?

Страх. Страх, що обезвладнює, паралізує, душить.

Знову брязкіт заліза, хропіння коней. Будинки навколо танцюють, вікно, звідки б'є полум'я, раптом виявляється там, де мить тому була брудна вуличка, встелена трупами, завалена кинутим майном біженців. Рицар за її спиною раптом захлинається дивним, хриплим кашлем. На руку, вчеплену в ремінь, бризкає кров. Вереск. Свист стріл.

Падіння, струс, болісний удар об обладунок. Поряд - тупіт копит, над головою пролітають кінське черево й зношена підпруга, ще одне кінське черево, віється чорний капаризон. Хекання, таке, що видає лісоруб, рубаючи деревину. Але це не дерево, це залізом об залізо. Крик, здавлений і глухий, зовсім поряд із нею щось велике й чорне з плеском валиться у грязюку, бризкає кров'ю. Броньована нога тремтить, сіпається, оре землю величезною острогою.

Шарпання. Якась сила підкидає її вгору, витягає на луку сідла. Тримайся! Знову ривки, гонитва, шалений галоп. Руки й ноги відчайдушно шукають, на що спертися. Кінь стає дибки. Тримайся!.. Немає опертя. Немає... Немає... Є кров. Кінь падає. Не можна відскочити, не можна виборсатися, вирватися із

тиску вкритих кольчугою рук. Не можна втекти від крові, що ллється на голову, карк.

Струс, хлюпання грязюки, різкий удар об землю, дивовижно нерухому після дикої скачки. Пронизливий храп та виск коня, що намагається підняти крижі.[3 - Крижі - тут: задня частина тулуба тварини.] Гупання підков, мигтіння кінських бабок і копит. Чорні плащі та капаризони. Крик.

На вуличці - вогонь, ревуча червона стіна вогню. На її тлі вершник, великий, сягає, здається, головою палаючих дахів. Укритий чорним капаризоном кінь танцює, трясє головою, ірже.

Вершник дивиться на неї. Цірі бачить блиск очей у шпарині великого шолому, оздобленого крилами хижого птаха. Бачить відблиск пожежі на широкому клинку меча, що той тримає у низько опущеній руці.

Вершник дивиться. Цірі не може поворухнутися. Їй перешкоджають безвладні руки вбитого, які обплітають її у поясі. Їй не дає ворухнутися щось важке й мокре від крові, щось, що лежить на її стегні й притискає її до землі.

І їй не дає ворухнутися страх. Потворний страх, він скручує нутрощі, призводить до того, що Цірі перестає чути квиління пораненого коня, ревіння пожежі, верески мордованих людей і стукіт барабанів. Єдине, що є, що враховується, що має значення, - це страх. Страх, який набув подоби чорного рицаря в оздобленому пір'ям шоломі, котрий завмер на тлі червоної стіни шаліючого полум'я.

Вершник спиняє коня, крила хижого птаха на його шоломі тріпочуть, птах зривається в політ. В атаку на беззбройну, паралізовану від страху жертву. Птах - а може, рицар - кричить, скрекоче, страшно, жорстоко, тріумфально. Чорний кінь, чорний обладунок, чорний довгий плащ, а за усім тим вогонь, море вогню.

Страх.

Птах скрекоче. Крила б'ються, пір'я лупить його по обличчю.

Страх!

На допомогу. Чому мені ніхто не допомагає? Я сама, я мала, я беззбройна, не можу рухатися, не можу навіть видобути голос із перехопленого горла.

Чому ніхто не приходить мені на допомогу?

Я боюся!

Очі, що палають у шпарині великого крилатого шолома. Чорний плащ закриває все...

- Цірі!

Вона прокинулася залита потом, задерев'яніла, а її власний крик, крик, що її розбудив, усе ще тремтів, вібрував десь усередині, за грудиною, палив пересохлу горлянку. Боліли руки, стиснуті на попоні, боліли плечі...

- Цірі. Заспокойся.

Навколо була ніч, темна й вітряна, вона одностайно й мелодійно шуміла кронами сосен, поскрипувала стовбурами. Не було вже пожежі й крику, була тільки ця тиха колискова. Поряд пульсувало світлом і теплом вогнище бівауаку, полум'я відблискувало на пряжках упряжі, червоно відбивалося на

руків'і й окутті меча, спертого на сідло, що лежало на землі. Не було іншого вогню й іншого заліза. Рука, що торкалася її щоки, пахла шкірою та попелом. Не кров'ю.

– Геральте...

– То був тільки сон. Поганий сон.

Цірі сильно затремтіла, підтягуючи до себе ноги й руки.

Сон. Тільки сон.

Вогнище вже встигло пригаснути, березові поліна стали червоними й прозорими, вони потріскують, плюються блакитним полум'ям. Полум'я освітлює біле волосся і гострий профіль чоловіка, який накриває її попоною й кожухом.

– Геральте, я...

– Я поряд. Спи, Цірі. Ти мусиш відпочити. Попереду ще далекий шлях.

«Я чую музику, – подумала вона раптом. – У тому шумі... є музика. Музика лютні. Й голоси. Княжна з Цінтри... Дитя призначення... Дитя старшої крові, Крові Ельфів. Геральт із Рівії, Білий Вовк, і його призначення. Ні, ні, то легенда. Вигадка поета. Вона мертва. Забито її на вулицях міста, коли тікала...»

Тримайся... Тримай...

– Геральте?

– Що, Цірі?

– Що він мені зробив? Що тоді сталося? Що він... мені зробив?

– Хто?

– Рицар... Чорний рицар із пір'ям на шоломі... Я нічого не пам'ятаю. Він кричав... і дивився на мене. Не пам'ятаю, що сталося. Тільки те, що я боялася... Так страшенно боялася...

Чоловік нахилився, полум'я вогнища відблиснуло в його очах. Це були дивні очі. Дуже дивні. Раніше Цірі лякалася цих очей, не любила в них дивитися. Але це було давно. Дуже давно.

– Я нічого не пам'ятаю, – прошепотіла вона, шукаючи його руку, тверду й шорстку, наче необроблене дерево. – Той чорний рицар...

– Це був сон. Спи спокійно. Це вже не повернеться.

Цірі вже чула такі запевнення, раніше. Повторювано це їй багаторазово, багато, багато разів заспокоювали її, розбуджену посеред ночі власним криком. Але зараз було інакше. Зараз вона вірила. Тому що тепер це говорив Геральт із Рівії, Білий Вовк. Відьмак. Той, хто був її призначенням. Кому вона була призначена. Відьмак Геральт, який знайшов її посеред війни, смерті та розпачу, забрав із собою і пообіцяв, що вони вже ніколи не розстануться.

Вона заснула, не відпускаючи його долоні.

* * *

Бард закінчив співати. Трохи нахиливши голову, він повторив на лютні провідний мотив балади, легенько, тихо, всього на тон вище від учня, який йому акомпанував.

Ніхто не озвався. Окрім музики, що стихала, чути було лише шум листя і скрипіння гілок гігантського дуба. Аж раптом протягло замекала коза, прив'язана мотузкою до якогось із возів, що оточували престаре дерево. Тоді, наче за сигналом, один із зібраних у велике півколо слухачів устав. Відкинувши на руку темно-синій, гаптований золотом плащ, він уклонився церемонно й вишукано.

– Дяка тобі, майстре Любистку, – сказав він звучно, хоча й неголосно. – Нехай же я, Радкліфф з Оксенфурта, Майстер Магічних Арканів, [4 – Майстер Магічних Арканів – поняття «Аркан» тут використовується у значенні «містична таємниця», «секретне знання» (що залишилося і в сучасній мові – у сполученнях типу «аркани Таро»).] як беззаперечний виразник думки усіх присутніх тут, промовлю слова подяки й визнання твоєї великої майстерності й твого таланту.

Чародій обвів поглядом тих, хто тут зібрався, а було їх добряче за сотню, розсілися вони тісним півколом біля підніжжя дуба, стояли, сиділи на возах. Слухачі кивали, перешіптувалися. Кілька осіб заплескали, ще кілька вітали співака піднятими долонями. Розчулені жіночки шморгали носами й витирали очі, чим могли, залежно від стану, професії та заможності: селянки – зап'ястком чи верхом долоні, дружини купців – лляними хустками, ельфійки й шляхтички – батистом, а три доньки комеса [5 – Комес – тут: командувач військами, розташованими в провінції.] Віліберта, який заради виступу прославленого трубадура перервав разом із усім своїм почтом соколине полювання, шмаркали звучно й пронизливо у витончені вовняні кашне кольору гнилої зелені.

– Не буде перебільшенням, – продовжив чародій, – сказати, що ти зворушив нас до глибин, майстре Любистку, що змусив ти нас задумуватися і дивуватися, схвилював наші серця. Нехай же дозволено мені буде виразити тобі наші вдячність та пошану.

Трубадур устав і вклонився, обмітаючи коліна прип'ятим до химерного капелюшка пером чаплі. Учень урвав гру, вишкірився і також вклонився, але майстер Любисток грізно глянув на нього й гарикнув напівголоса. Хлопець опустил голову й продовжив тихенько бренькати на струнах лютні.

Зібрання пожвавилось. Купці з каравану, пошепотівшись між собою, викотили під дуб чималу діжечку пива. Чародій Радкліфф занурився у тиху розмову із комесом Вілібертом. Дочки комеса припинили шморгати й дивилися на Любистку палкими очима. Бард того не помічав, саме поглинутий посиленням посмішок, підморгувань та блиску зубів у бік гордовито-мовчазної купки мандрівних ельфів, а особливо до однієї з ельфійок, темноволосої красуні з великими очима, у маленькому горностаєвому капелюшку. Любисток мав конкурентів – власницю великих очей і красивого капелюшка помітили й також обдаровували промовистими поглядами інші слухачі: рицарі, жаки й ваганти. Ельфійка, явно рада з того інтересу, скубла мереживні манжети блузки й тріпотіла віями, але ельфи, які її супроводжували, оточили її з усіх боків, не приховуючи своїх почуттів до залищальників.

Галявина під дубом Блеоберісом, [6 – Дуб Блеоберіс – дуб у нашій реальності вважався одним із п'яти священних дерев у кельтській традиції (наприклад, у староірландській літературі згадується священний дуб Ео Мугна, перша квітка наступного врожаю якого розквітала, коли з віття падав останній жолудь). Саме найменування дуба – «Блеоберіс» –

трапляється в артуровському епосі, як ім'я одного з рицарів, кузена Ланселота Озерного, якого переміг Трістан. (Крім того, близьке за звучанням слово – *bile* – означало в кельтів «прадавне, шановане дерево».)] місце частих віче, дорожніх стоянок і зустрічей мандрівників, славилася толерантністю та відкритістю. Друїди, які опікувалися віковичним деревом, звали галявину Місцем приязні й охоче приймали тут будь-кого. Але навіть у виняткових випадках, таких, як щойно закінчений виступ славетного на весь світ трубадура, мандрівники трималися власних, досить чітко ізольованих одна від одної груп. Ельфи купчилися з ельфами. Гномські ремісники групувалися разом зі своїми озброєними до зубів побратимами, винайнятими в охорону купецьких караванів, і терпіли поряд із собою щонайбільше гномів-гірників і фермерів-половинчиків. Й усі нелюди зберігали також дистанцію з людьми. Люди відповідали нелюдам тією ж монетою, але й серед них самих не спостерігалось повної інтеграції. Шляхта презирливо споглядала на купців і мандрівних торговців, а жовніри й найманці відсувалися від пастухів у смердючих кожухах. Нечисленні чародії й адепти ізольовалися повністю й усіх навколо однаково обдаровували зверхністю. За тло служила щільна, темна, похмура й мовчазна громада хлопів. Ці, лісом піднятих над головами грабель, вил і цепів нагадуючи армію, ігнорували все й усіх.

Винятком, як завжди, були діти. Звільнена від необхідності дотримуватися тиші, як під час виступу барда, шмаркатерія з диким вереском погнала до лісу, аби там із захватом віддатися грі, чиї правила були б незрозумілими для того, хто вже попрощався зі щасливими роками дитинства. Малі люди, ельфи, гноми, половинчики, напівельфи, чвертьельфи й карапузи загадкової масті не знали й не визнавали расових і суспільних поділів. Поки що.

– І справді! – крикнув один із присутніх на галявині рицарів, худий, наче тичка, здоровань у червоно-чорному вамсі, оздобленому трьома крокуючими левами. – Добре ви сказали, пане чародію! Пречудові то були балади, честю клянуся, мосьпане Любистку, якщо колись будете біля Лисорогу, замку мого сеньйора, то в'їжджайте, ані хвильки не роздумуйте. Пригостимо вас, наче князя, та що я там кажу, наче самого короля Візіміра! Клянуся моїм мечем, чув я чимало менестрелів, але де їм рівнятися з вами, майстре! Прийміть від нас, уроджених та пасованих, шану і повагу вашому мистецтву!

Безпомилково відчуваючи відповідний момент, трубадур підморгнув учневі. Хлопець відклав лютню й підняв із землі шкатулочку, що використовувалася для збирання серед слухачів більш матеріальних виразів визнання. Він завагався, обвів поглядом натовп, після чого відклав шкатулочку і підхопив чимале цеберко, що стояло поруч. Майстер Любисток ласкавою посмішкою схвалив розсудливість юнака.

– Майстре! – крикнула одна з жіночок, сидючи на возі з написом «Вера Левенгаупт і Сини», навантаженому виробами з лозняка. Синів ніде не було видно, напевне займалися розтринькуванням заробленого мамцею майна. – Майстре Любистку, як же воно? Залишите нас у невпевненості? Адже це не кінець вашої балади? Заспівайте ж нам про те, що було далі!

– Пісні та балади, – уклонився артист, – не скінчаються ніколи, о, пані, бо поезія є вічною і безсмертною, не знає вона ані кінця, ані початку...

– Але що було далі? – не давала збити себе з пантелику торговка, щедро й з брязкотом сиплячи монетами до цеберка, підставленого учнем. – Хоча б скажіть нам про те, якщо не маєте бажання співати. Не було у ваших піснях жодних імен, але ж ми знаємо, що отой оспіваний вами відьмак – то ніхто інший, як славетний Геральт із Рівії, а ота чародійка, до якої він палає гарячим коханням, – то не менш славетна Йеннефер. А оте Дитя Несподіванка, приречене й призначене відьмакові, – це ж Цірілла, нещаслива княжна зі зруйнованої загарбниками Цінтри. Чи ж не так?

Любисток усміхнувся зарозуміло й таємниче.

– Співаю я про справи універсальні, достойна добродійко, – заявив. – Про емоції, що можуть стати таланом кожного. Не про конкретних осіб.

– Авжеж! – крикнув хтось із натовпу. – Кожен знає, що співи ваші про відьмака Геральта мовили!

– Так, так! – запищали хором дочки комеса Віліберта, сушачи мокрі від сліз кашне. – Співайте ще, майстре Любистку! Що далі було? Чи відьмак і чародійка Йеннефер урешті знайшли одне одного? І чи кохали? Чи були щасливі? Ми хочемо знати! Майстре, майстре!

– Та де там! – крикнув гортанно ватажок групи гномів, трясучи довгою, до пояса, рудою бородою. – Гімно це – княжни, чародійки, призначення, кохання та інша жіноча дурня. Це ж усе, перепрошую, пане поете, брехня, чи то вимисел поетичний, для того аби доладно було й зворушливо. Але військові історії, такі як різанина й пограбування Цінтри, як битви при Марнадалі та Соддені, про отечко ви нам пречудово проспівали, Любистку! Ха, не шкода й сріблом сипнути за таку пісню, що серце воїна радує! І видно було, що ані крихти ви не брешете, то я кажу, Шелдон Скаггс, а я брехню від правди вмю відрізнити, бо я ж під Содденом був, я ж проти нільфгардських загарбників стояв там із сокирою в руці...

– Я, Донімір із Троя, – крикнув худий рицар із трьома левами на вамсі, – був в обох битвах за Содден, але ж вас там не бачив, пане гноме!

– Бо ж ви, певно, табір пильнували! – відрізав Шелдон Скаггс. – А я ж у першій лінії був, там, де гаряче було!

– Зважай, що патякаєш, бороданю! – почервонів Донімір із Троя, підтягуючи рицарський пояс, обтяжений мечем. – І на кого!

– Сам зважай! – Гном хлопнув долонею по заткнутій за пояс сокирі, повернувся до компаньйонів і вишкірився. – Бачили його? Рицар йоханий! Гербовий! Три леви на щиті! Двое серуть, третій гарчить!

– Мир, мир! – Сивоволосий друїд у білих шатах різким владним голосом запобіг скандалу. – Не годиться, панове мої! Не тут, не під гіллям Блеоберіса, дуба, старшого за всі суперечки та сварки цього світа! І не в присутності поета Любистка, чиї балади повинні вчити нас любові, а не чварам.

– Слушно! – підтримав друїда низький товстий жрець із обличчям, що блищало від поту. – Дивитесь, а очей не маєте, слухаєте, а вуха ваші глухі. Бо любові божої немає у вас, бо порожні ви, наче діжки...

– Якщо вже про діжки мова, – запищав довгоносий гном з воза, оздобленого написом: «Залізний реманент, вироблення і продаж», – то викотіть іще одну, панове цехові! Поетові Любистку, напевне, в горлянці пересохло, та й нам через зворушеність непереливки!

– Воістину, наче діжки порожні, кажу вам! – заглушив гнома жрець, не маючи наміру дати збити себе з пантелику й урвати проповідь. – Нічого ви з балад пана Любистка не зрозуміли, нічому не навчилися. Не зрозуміли ви, що балади ті про долю людську говорили, про те, що є ми іграшками в руках богів, а країни наші – божі ігрища. Балади мовили про призначення, про призначення усіх нас, а легенда про відьмака Геральта й княжну Ціріллу, хоча й покладена на правдиве тло тієї війни, – тільки метафора, витвір уяви поета, який тому мав служити...

– Мариш ти, святий муже! – закричала з висоти свого воза Вера Левенгаупт. – Яка легенда? Який витвір уяви? Уже хто-хто, а я відьмака Геральта із Рівії знаю, бачила його на власні очі, у Визімі, коли він доньку короля Фольтеста відчарував. А пізніше зустріла я його на Купецькому тракті, де він на прохання Гільдії забив жорстокого грифона, який на каравани нападав, і учинком тим він багатьом добрим людям життя врятував. Ні, не легенда це й не байка. Правду, ширшу правду проспівав нам тут майстер Любисток.

– Підтверджую, – сказала струнка воїтелька з чорним, гладенько зачесаним назад і заплетеним у косицю волоссям. – Я, Райла з Лірії, також знаю Геральта Білого Вовка, славетного переможця потвор. Не раз і не два також бачила я і чародійку Йеннефер, бо була я в Едірні, у місті Венгерберзі, де ота пані має садибу. Втім, про те, що оті двоє кохали одне одного, нічого мені невідомо.

– Але це мусить бути правдою, – відізвалася раптом мелодійним голосом вродлива ельфійка в горностаєвому капелюшку. – Така чарівна балада про кохання не може бути неправдивою.

– Не може! – підтримали ельфійку дочки комеса Віліберта і як по команді витерли очі кашне. – Аж ніяк не може!

– Мосьпане чародію! – Вера Левенгаупт звернулася до Радкліффа. – Кохали вони одне одного чи ні? Ви напевне знаєте, як воно з ними було насправді, із відьмаком і отією Йеннефер. Відхиліть же завісу таємниці!

– Якщо пісня говорить, що кохали, – посміхнувся чародій, – то так воно й було, і кохання те переживе століття. Така ж бо сила поезії.

– Балакають, – втрутився раптом комес Віліберт, – що Йеннефер з Венгерберга загинула на Содденській горі. Кілька там чародійок загинуло...

– Неправда це, – сказав Донімір із Троя. – Немає на пам'ятнику її імені. Мій це край, неодноразово бував я на Горі й вирізьблені на пам'ятнику написи – читав. Трое чародійок там загинуло. Трісс Мерігольд, Литта Нейд на прізвисько Корал... Гм-м... Ім'я третьої вилетіло з моєї пам'яті...

Рицар глянув на чародія Радкліффа, але той лише посміхався, не говорячи ані слова.

– А отой відьмак, – раптом крикнув Шелдон Скаггс, – той Геральт, що оту Йеннефер кохав, то ж і він, подекуди, уже землю гризе. Чув я, що затовкли його десь на Заріччі. Убивав він потвор, убивав, ач втрапила коса на камінь. Так воно вже є, людці, хто мечем воє, той від меча й гине. Кожен колись на кращого втрапить і заліза скуштує.

– Не вірю. – Струнка воївниця викривила бліді губи, сплюнула презирливо на землю, зі скреготом схрестила на грудях зап'ястки в кольчужній сітці.

– Не вірю я, щоб Геральт із Рівії міг на кращого втрапити. Доводилося мені бачити, як той відьмак мечем володіє. Він просто нелюдськи швидкий...

– Добре сказано, – втрутився чародій Радкліфф. – Нелюдськи. Відьмаки є мутантами, тому швидкість їхніх реакцій...

– Не розумію, про що ви говорите, пане магіку. – Воївниця скривила губи ще паскудніше. – Занадто вже ваші слова вчені. Я одне відаю: жоден рубайло, якого знала я чи знаю, не може рівнятися із Геральтом з Рівії, Білим Вовком. Тому я не вірю, що міг він бути переможеним у битві, як пан гном тут теревенить.

– Кожен рубайло – дупа, якщо ворогів купа, – відгукнувся прислів'ям Шелдон Скаггс. – Так ельфи кажуть.

– Ельфи, – прохолодно заявив високий світловолосий представник Старшого Люду, який стояв поряд із чарівним капелюшком, – не звикли висловлюватися так по-простацькому.

– Ні! Ні! – запищали з-за зелених кашне дочки комеса Віліберта. – Відьмак Геральт не міг загинути! Відьмак знайшов призначену йому Цірі, а потім чародійку Йеннефер, і всі троє жили довго й щасливо! Правда ж, майстре Любистку?

– Це ж балада була, зацні панянки, – позіхнув спраглий до пива гном, виробник залізного реманенту. – Де б у баладі правду шукати? Правда – одне, поезія – інше. Узяти хоча б оту... Як її там було? Цірі? Ну, славетну Несподіванку. Уже ж її пан поет цілком з пальця висмоктав. Бував я у Цінтрі, та й не раз, і знаю, що тамтешній король і королева бездітною парою жили, ані дочки, ані сина не мали...

– Брехня! – крикнув рудий чоловік у куртці з тюленячої шкіри, з картатою хусткою на голові. – Королева Каланте, Левиця з Цінтри, мала доньку, звали її Паветта. Ота разом із чоловіком пропала під час морської бурі, морська безодня їх поглинула, обидвох.

– Самі ж бачите, не брешу я! – призвав усіх у свідки залізний реманент. – Паветтою, а не Цірі, звалася принцеса Цінтри.

– Цірілла, прозвана Цірі, власне, донька отієї втонулої Паветти, – пояснив рудий. – Онука Каланте. Не принцесою вона була, а княжною Цінтри. Саме вона – оте призначене відьмакові Дитя-Несподіванка, це її, ще до того як народилася, королева поклялася віддати відьмакові, як це пан Любисток наспівував. Але відьмак її знайти та забрати не зміг, тут пан поет із правдою розминувся.

– Розминувся, аякже, – втрутився у розмову жилавий молодик, який, судячи з одягу, був підмайстром у мандрівці, яка передувала екзамену на майстра. – Оминуло відьмака його призначення. Цірілла загинула під час облоги Цінтри. Королева Каланте, перш ніж кинутися з вежі, власноруч заподіяла княжні смерть, аби живою та не потрапила у пазурі Нільфгарду.

– Не так воно було, зовсім не так, – запротестував рудий. – Княжну вбили під час різанини, коли намагалася вона втекти з міста.

– Так чи інакше, – крикнув залізний реманент, – не отримав відьмак отієї Цірі! Збрехав поет!

– Але красиво збрехав, – сказала ельфійка в капелюшку, притуляючись до високого ельфа.

– Не про поезію тут мова, тільки про факти! – заволав підмайстер. – Кажу ж, княжна загинула від рук власної бабці. Кожен, хто в Цінтрі був, може те підтвердити!

– А я кажу, що вбито її на вулицях, коли втікала, – заявив рудий. – Знаю про те, бо, хоч і не родом із Цінтри, був я у дружині ярла зі Скелліге, який допомагав Цінтрі під час війни. Король Цінтри, Ейст Турсех, як усі знають, за походженням із островів Скелліге, був ярлу дядьком. А я у дружині ярла бився у Марнадалі й у Цінтрі, а потім, після поразки, під Содденом...

– Ще один комбатант, [7 – Комбатант – особа, яка входить до складу збройних сил країни, що воює, й може безпосередньо брати участь у воєнних діях.] – буркнув Шелдон Скаггс до гномів, які збилися навколо нього. – Самі герої й воїни. Гей, людя! Чи є між вами хоч один, котрий не воював під Марнадалем чи Содденом?

– Жарти не на часі, Скаггсе, – докірливо промовив високий ельф, обіймаючи красу в капелюшку в спосіб, що мав би розвіяти можливі сумніви інших залицяльників. – Нехай тобі не здається, що під Содденом ти бився сам-один. Я, щоб далеко не шукати, також брав у тій битві участь.

– Цікаво, з якого боку, – сказав Радкліффу комес Віліберт пошепки, але добре чути, що ельф цілковито проігнорував.

– Як скрізь відомо, – продовжував він, навіть не глянувши в бік комеса й чародія, – десь понад сто тисяч вояків устало на полі в другій битві під Содденом, з яких щонайменше тридцять тисяч було вбито чи покалічено. Подякувати нам належить панові Любистку, що в одній зі своїх балад він увіковічив той славетний, але страшний бій. І в словах, і в мелодії тієї пісні чув я не вихваляння, а попередження. Повторюю, хвала й безсмертна слава панові поетові за баладу, яка, може, дозволить у майбутньому уникнути повторення трагедії, якою була та жорстока й непотрібна війна.

– Ич, – сказав комес Віліберт, дивлячись на ельфа з викликом. – Цікаві речі ви, мосьпане, відшукали в баладі. Кажете, непотрібна війна? Хотіли б уникнути трагедії у майбутньому? Маємо ми розуміти, що, коли б Нільфгард ударив по нас знову, ви радили б капітулювати? Покірно прийняти нільфгардське ярмо?

– Життя – це дар безцінний, і належить його берегти, – холодно відказав ельф. – Ніщо не виправдовує різанини і гекатомб, [8 – Гекатомба – тут: жорстоке й безглузде знищення великої кількості людей.] якими були обидві битви за Содден, і програна, і виграна. Обидві коштували для вас, людей, тисяч життів. Втратили ви нечуваний потенціал...

– Ельфійські балачки! – вибухнув Шелдон Скаггс. – Дурнувата балаканина! То була ціна, яку треба було заплатити, щоб інші могли жити гідно й у мирі, замість того аби дати нільфгардцям закувати себе в кайдани, осліпити, загнати під батіг до сіркових шахт і соляних копалень. Ті, хто загинув героїською смертю і, дякуючи Любистку, житиме вічно в нашій пам'яті, навчили нас, як боронити власний дім. Співайте ваші балади, пане Любистку, співайте їх усім. Не піде наука ваша плазом, а повернеться до всіх нас, от побачите! Бо не сьогодні, так завтра Нільфгард рушить на нас знову, запам'ятайте ці слова! Зараз вони зализують рани й відпочивають, але вже наближається день, коли знову побачимо ми їхні чорні плащі й пір'я на шоломах!

– І чого їм від нас треба? – скрикнула Вера Левенгаупт. – Чого вони на нас визвірилися? Чого не залишать нас у спокої, не дадуть жити й працювати? Чого вони хочуть, ті нільфгардці?

– Хочуть нашої крові! – гарикнув комес Віліберт.

– І нашої землі! – завив хтось із натовпу хлопів.

– І наших баб! – підтримав Шелдон Скаггс, грізно блискаючи очима.

Кілька осіб пирхнуло від сміху, але нишком і крадькома. Бо хоча ідея, що хтось окрім гномів зміг би хотіти винятково непривабливих гномів, була кумедною, але це була небезпечна тема для кпинів і жартів, особливо в присутності низьких, кремезних і бородатих мосьпанів, чиї сокири й корди

мали гидку звичку надзвичайно швидко вискакувати з-за поясів. А гноми, з невідомих причин свято переконані, що весь світ пожадливо зазіхає на їхніх дружин і доньок, були в цих питаннях невимовно дратівливими.

– Це колись мало настати, – заявив раптом сивий друїд. – Це мало статися. Забули ми, що не самі на цьому світі, що не є ми пупом цього світу. Як дурні, ліниві, нажерті карасі в замуленому ставку, не вірили ми в існування шук. Дозволили ми, щоби світ наш, отой ставок, замулився, заблагнився і змарнів. Роззирніться навколо – всюди злочини й гріх, хтивість, гонитва за зиском, сварка, незгода, занепад звичаїв, відсутність пошани до всіх цінностей. Замість жити так, як наказує Природа, почали ми ту Природу нищити. І що маємо? Повітря отруєне смородом горнів, ріки та ручаї занапащені бійнями та дубильнями, ліси витято без пам'яті... Ха, навіть на живій корі святого Блеоберіса, тільки гляньте, о, тут, над головою пана поета, цизориком вирізано огидний напис. До того ж ще й з помилкою: мало того, що був то вандал, так ще на додаток і неук, що писати не вміє. Чому ж ви дивуетесь? Це мало погано скінчитися...

– Так, так! – підхопив гладкий жрець. – Опам'ятайтеся, грішники, поки можна, бо гнів богів і помста над вами! Згадайте пророцтво Ітліни, пророчі її слова про кару богів, яка впаде на плем'я, злочинами отруєне! Пригадайте: «Надійде Час Погорди, й дерево втратить листя, бутон замерзне, згниє плід і згіркне зерно, а річища рік, замість водою, потечуть льодом. І прийде Білий Холод, а по ньому Біле Світло, і світ помре посеред завірюхи». Так проказує віщунка Ітліна! А перш ніж станеться це, відкриються знаки й упадуть лиха, бо пам'ятайте: Нільфгард – це кара божа! Це бич, яким Безсмертні хльоскають вас, грішники, аби ви...

– Гей, пашеку стуліть, побожний муже! – рикнув Шелдон Скаггс, тупочучи важкими чобітьми. – Аж млосно стає від ваших забобонів і дурниць! Аж кишки крутять...

– Обережно, Шелдоне, – перебив його з усмішкою високий ельф. – Не жартуй із чужої релігії. Це ані красиво, ані гречно, ані... безпечно.

– Ні з чого я не жартую, – запротестував гном. – Я не ставлю під сумнів існування богів, але обурює мене, коли хтось замішує їх до людських справ і милить очі балачками про якусь ельфійську божевільну. Ніби нільфгардці мають бути знаряддям богів? Дурня! Зверніться, люди, пам'яттю назад, до часів Дезмода, Радовіда, Самбука, до часів Абрада Старого Дуба! Не пам'ятаєте, бо життя у вас коротке, наче травнева однокденка, але я пам'ятаю і вам нагадаю, як воно було тут, на цих землях, зразу після того, як зішли ви з ваших лодій на пляжі в гирлі Яруги й у Дельті Понтару. З чотирьох кораблів, що тут пристали, виникло три королівства, а пізніше сильніші заковтнули слабших і таким чином зростали, зміцнюючи свою владу. Підкорювали інших, поглинали їх, і королівства росли, ставали все більшими й сильнішими. А тепер те саме робить Нільфгард, бо то країна сильна й об'єднана, жорстка й владна. І якщо ви таким само чином не об'єднаєтеся, Нільфгард поглине вас, воістину як шука карася, як казав отой мудрий друїд!

– Нехай тільки спробують! – Донімір із Троя випнув оздоблені трьома левами груди і струснув мечем у піхвах. – Дали ми ім на горіхи під Содденом, можемо і вдруге дати!

– Занадтенько ви надуті, – пирхнув Шелдон Скаггс. – Мабуть, забули, пане пасований, що, перш ніж сталася друга битва під Содденом, Нільфгард прокотився вашою землею, наче залізний каток, що трупами таких, як ви, хватів заслали поля від Марнадалю до Заріччя. А затримали нільфгардців

також не на вас схожі крикливі крутіі, але об'єднані сили Темерії, Реданії, Едірну й Кедвену. Згода і єдність – ось що їх стримало!

– Не тільки, – сказав гучно, але дуже прохолодно Радкліфф. – Не тільки це, пане Скаггсе.

Гном голосно відхаркнув, шморгнув, шурхнув чоботами, після чого легенько вклонився у бік чародія.

– Ніхто не принижує заслуг ваших побратимів, – сказав він. – Ганьба тому, хто не визнає героїства чародіїв із Содденської гори, бо хоробро стояли вони, за спільну справу пролили кров, чимало сприяли вікторії. Не забув про них Любисток у своїй баладі, та й ми також не забудемо. Але зважте, що оті чародії на Горі встали об'єднані й солідарні, визнали лідерство Вільгефорца з Рогтевену, як і ми, вояки Чотирьох Королівств, визнали командування Візіміра Реданського. Шкода тільки, що лише на час війни й вистачило тих згоди та солідарності. Бо нині, коли мир, знову ми розділилися. Візімір і Фольтест душать один одного митом і правом складу, Демавенд з Едірна свариться із Генсельтом за Північну Марку, а Ліга з Генгфорса й Тиссеніди з Ковіра в пробу все бачили. Та й серед чародіїв, як я чув, дарма нині шукати колишньої згоди. Немає серед вас об'єднання, немає підпорядкування, немає єдності. А у Нільфгарді – є!

– Нільфгардом править імператор Емгир вар Емрейс, тиран і самодержець, змушуючи до послуху батогом, мотузкою та сокирою! – заgrimів комес Віліберт. – То що ж ви нам пропонуєте, пане гноме? У що таке маємо ми об'єднатися? У подібну тиранію? А який же король, яке королівство мало б, по-вашому, підпорядкувати собі інші? У чиїх руках хотіли б ви бачити берло[9 – Берло – палиця, оздоблена коштовним камінням і різьбленням; символ влади.] та батіг?

– А яке мені діло? – стелув плечима Скаггс. – То ваші, людські справи. Зрештою, хоч кого б ви королем обрали, жоден гном ним не стане.

– Ані ельф чи навіть напівельф, – додав високий представник Старшого Люду, все ще обіймаючи красу в капелюшку. – Навіть чверть ельфа вважаєте ви за щось низьке...

– Так ото вам свербить, – засміявся Віліберт. – У ту саму дуду ви дуєте, що й Нільфгард, бо й Нільфгард про рівність кричить, обіцяє вам повернення до старих порядків, шойно він нас переможе і з тих земель вижене. То така єдність, така рівність мариться вам, про таку балакаєте, таку оголошуєте! Бо Нільфгард вам за те золотом платить! І не дивно, що ви так любляете одне одного, бо то ж ельфійська раса, ці нільфгардці...

– Дурня, – сказав холодно ельф. – Дурість балакаєте, пане рицарю. Расизм вас осліплює, очевидно. Нільфгардці є людьми, такими самими, як і ви.

– Цілковита це брехня! То нащадки Чорних Сейдхе, кожен про те знає! У венах їхніх ельфійська кров тече! Кров ельфів!

– А у ваших венах що тече? – насмішувато запитав ельф. – Мішаємо ми нашу кров поколіннями, століттями, ми й ви, і чудово те у нас виходить, не знаю, чи на щастя, чи на біду. Почали ви засуджувати мішані зв'язки чи не чверть століття тому, із марним, зрештою, результатом. І покажіть мені тепер людину без домішок Сейдхе Іхер, крові Старшого Люду.

Віліберт виразно почервонів. Порозовіла також Вера Левенгаупт. Нахилив голову й закашлявся чародій Радкліфф. Що цікаво, зарум'янилася також і чарівна ельфійка у горностаєвому капелюшку.

- Усі ми є дітьми Матері Землі, - пролунав у тиші голос сивого друїда. - Ми є дітьми Матері Природи. І хоча матері нашої ми не шануємо, хоча примножуємо інколи її страждання та біль, хоча розбиваємо її серце, вона нас любить, любить нас усіх. Пам'ятаймо про це, зібравшись тут, у Місці Приязні. І не сперечатимемося, хто з нас був тут першим, бо першим був викинутий хвилику Жолудь, а з Жолудя проклюнувся Великий Блеоберіс, найстарший із дубів.[10 - Дуб пов'язаний із космогоніями (історіями становлення Всесвіту) у багатьох традиціях, що в нашій реальності належать, зокрема, до індоевропейських народів. Так, із потопом пов'язано з'яву священного дубу в кельтській традиції, при збиванні океану богами з'являється священний дуб Паріджата в індуїзмі. Але найближчими до розповіді друїдів під Блеоберісом є легенди, пов'язані з карело-фінськими міфологічними традиціями: саме тут дуб є «початком усіх початків», має здатність відтворювати життя на землі і є першим деревом, деревом життя.] Стоячи ж під вітами Блеоберісу, серед його віковичного коріння, не забуватимемо ж про наше власне братерське коріння, про землю, з якої коріння те виростає. Пам'ятаймо про слова пісні поета Любистка...

- Власне! - крикнула Вера Левенгаупт. - А де він є?

- Здимів, - констатував Шелдон Скаггс, дивлячись на порожнє місце під дубом. - Уз'яв грошенята й здимів, не попрощавшись. Воістину по-ельфійськи!

- По-гномськи! - запищав залізний реманент.

- По-людськи, - виправив високий ельф, а краса в капелюшку схилила голову йому на плече.

* * *

- Гей, музико, - сказала Матуся Лантієрі, заходячи без стуку до кімнати та гонячи перед собою запах гіацинтів, поту, пива й шинки. - Маєш гостя. Заходьте, достойний пане.

Любисток поправив волосся, випростався у величезному різьбленому кріслі. Двое дівчат, що сиділи на його колінах, підхопилися швиденько, прикрили принади, натягнувши розхристані сорочки. «Сором'язливість дівок, - подумав поет, - це ж непогана назва для балади». Він устав, застібнув пояс і натягнув кубрак, розглядаючи шляхтича, який стояв на порозі.

- Воістину, - сказав, - усюди вмієте мене знайти, хоча рідко вибираєте відповідний для того час. На ваше щастя, я ще не вирішив, яку з тих лялечок хочу. А при твоїх цінах, Лантієрі, не можу дозволити собі обох.

Матуся Лантієрі поблажливо посміхнулася, плеснула в долоні. Дівчата - обидві, білошкіра веснянкувата острів'янка й темноволоса напівельфійка, - поспіхом вийшли з кімнати. Чоловік, який стояв на порозі, зняв плаща, вручив його Матусі разом із малим, але пузатим мішечком.

- Вибачте, майстре, - сказав, підходячи й усідаючись за стіл. - Знаю, що турбую вас невчасно. Але ви так раптово зникли з-під дуба... Я не наздогнав вас на гостинці, як мав намір, не відразу натрапив на ваш слід і в містечку. Повірте, не заберу у вас забагато часу...

- От завжди ви так мовите, і завжди дурня виходить, - урвав бард. - Залиш нас самих, Лантієрі, простеж, аби нам не перешкоджали. Слухаю вас, пане.

Чоловік подивився на нього допитливо. Мав він темні, вологі, наче заплакані очі, гострий ніс і некрасиві вузькі губи.

– Не зволікаючи, беруся до справи, – заявив він, почекавши, поки за Матусею зачиняться двері. – Цікавлять мене ваші балади, майстре. А саме – певні особи, про яких ви співаєте. Переймаюся правдивими долями героїв ваших балад. Адже, якщо не помиляюся, саме правдива доля реальних осіб надихнула на чудові твори, які я слухав під дубом? Я маю на увазі... Малу Ціріллу з Цінтри. Онуку королеви Каланте.

Любисток глянув на стелю, побарабанив пальцями по столу.

– Мосьпане, – сказав сухо, – дивні речі вас цікавлять. Про дивні речі ви запитуєте. Щось мені здається, що ви не той, за кого я вас маю.

– А за кого ви мене маєте, якщо можу дізнатися?

– Не знаю, чи можете. Залежатиме від того, чи перекажете ви мені вітання від наших спільних знайомих. Мали ви то зробити відразу ж, але якось забули.

– Аж ніяк я не забув. – Чоловік сьгнув за пазуху оксамитового каптану кольору сепії, видобув другий мішечок, трохи більший, ніж той, який вручив бандерші, але так само пузатий і брязкітливий при зіткненні з дошками столу. – Ми просто не маємо з вами спільних знайомих, Любистку. Але чи цей гаманець не зуміє залагодити проблему?

– І що ж ви маєте намір купити за такий худенький капшук? – вигнув губи трубадур. – Увесь бордель матусі Лантієрі й землі, що його оточують?

– Скажімо, маю намір підтримати мистецтво. Й митця. Для того щоб мати можливість погомоніти з митцем про його творчість.

– Ви аж настільки любите мистецтво, мій пане? Аж так вам кортить порозмовляти з митцем, що намагається упхати йому гроші ще до того, як себе назвете, порушуючи тим самим елементарні правила гречності?

– На початку розмови, – незнайомиць трохи примружив темні очі, – вам не дуже заважало мое інкогніто.

– Але тепер заважає.

– Я свого імені не стидаюся, – сказав чоловік із легенькою посмішкою на вузьких губах. – Звуся я Ріенс. Ви мене не знаєте, майстре Любистку, і воно не дивина. Ви занадто знані й відомі, аби знати усіх ваших поціновувачів. А кожному шанувальнику вашого таланту здається, що він знає вас, знає так добре, що певне панібратство є тут цілком доречним. Це стосується також і мене, повною мірою. Знаю, що це помилкове враження, ласкаво вибачте.

– Ласкаво вибачаю.

– Тоді чи можу я розраховувати, що ви відповісте на кілька запитань...

– Ні, не можете, – урвав, набундючившись, поет. – Тепер уже ви мене ласкаво пробачте, але я неохоче дискутую про теми моїх творів, про інспірації, про постаті, як вигадані, так і інші. Бо це обдирає з поезії її поетичні шати й призводить до тривіальності.

– Та невже?

– Напевно. Зважте, що якби після виконання балади про веселу мірошницю я оголосив би, що насправді йдеться про Звірку, дружину мірошника Піскаря,

та додав би, що Звірку можна вільно трахати у четвер, бо по четвергах мірошник іздить на ярмарок, – це вже була б не поезія. Це було б або звідництво, або огидний наклеп.

– Розумію, розумію, – швидко сказав Рієнс. – Але це справді поганий приклад. Мене аж ніяк не цікавлять чиїсь гріхи чи грішки. Нікого ви не обмовите, відповідаючи на мої запитання. Мені потрібна тільки одна маленька інформація: що насправді сталося з Ціріллою, княжною Цінтри? Багато осіб стверджували, що Цірілла загинула під час здобуття міста, є навіть свідки того випадку. Але з вашої балади випливає, що дитина вижила. Насправді цікаво мені, чи то ваша власна уява, чи реальний факт? Істина чи фальш?

– Безмірно тішить мене ваше зацікавлення, – широко посміхнувся Любисток. – Ви будете сміятися, пане як вас там, але саме про це мені й ішлося, коли я ту баладу складав. Хотів я слухачів зворушити й викликати їхню цікавість.

– Істина чи фальш? – холодно повторив Рієнс.

– Якби я це виказав, то знищив би ефект своєї праці. Прощай, приятелю. Ти використав увесь час, який я міг тобі присвятити. А там дві мої інспірації чекають, не впевнені, яку я виберу.

Рієнс довго мовчав, аж ніяк не збираючись виходити. Дивився на поета недобрим вологим поглядом, а поет відчував зростаючий неспокій. Знизу, із загальної зали борделю, долинав веселий рейвах, інколи перемежований високим дамським сміхом. Любисток відвернувся, немов демонструючи презирливу зневагу, втім, насправді оцінював він відстань, що відділяла його від кута кімнати й від гобелена, на якому зображено було німфу, яка поливала собі цицьки водою з глечика.

– Любистку, – нарешті промовив Рієнс, вкладаючи долоню в кишеню сепієвого каптану. – Відповідай на моє запитання, дуже прошу. Я мушу знати відповідь. Це для мене надзвичайно важливо. І повір мені – для тебе також, бо якщо відповіси по-доброму, то...

– То що?

На вузькі губи Рієнса виповзла паскудна гримаса.

– То я не примушуватиму тебе до відповіді.

– Слухай-но, негіднику! – Любисток встав і удав, що робить грізну міну. – Я гребую гвалтом і насильством. Але зараз покличу Матусю Лантієрі, а вона гукне такого собі Грузилу, який у цьому закладі виконує функції захисника й викидала. Це справжній митець у своєму фасі. Він копне тебе в сраку, й ти пролетиш над дахами міста так красиво, що нечисленні о цій порі перехожі сприймуть тебе за пегаса.

Рієнс виконав короткий жест, і в його долоні щось зблиснуло.

– А ти впевнений, – запитав він, – що зумієш покликати?

Любисток не мав наміру перевіряти, чи зуміє. Чекати також наміру не мав. Ще до того, як ніж-метелик закрутився і клацнув у долоні Рієнса, [11 – Інша назва ножа-метелика в нашій реальності – «балісонг» (з тагальської мови, оскільки в Європу він прийшов з Філіппін). Складний ніж, складається з леза, двох подовжніх половинок, що шарнірно поєднані із хвостовиком клинка. Назву отримав від специфічного розкриття, яке забезпечується обертанням рукоятки, подібного до рухів крил метелика.]

довгим стрибком він опинився у кутку кімнати, пірнув під килим із німфою, копняком відчинив таємні дверцята й прожогом помчав униз крученими східцями, уміло відштовхуючись від слизьких поручнів. Рієнс кинувся навздогін, але поет був упевненим у собі – знав таємний хід, наче власну кишеню, не раз користався ним, змиваючись від кредиторів, ревливих чоловіків і швидких до мордобой конкурентів, у яких часом він крав рими й ноти. Знав, що на третьому повороті намацає обертові двері, за якими буде драбина, що веде у підвал. Був упевнений, що переслідувач, як і багато хто до нього, не зуміє пригальмувати, побіжить далі й наступить на люк, після чого опиниться у хліву. Був упевнений, що побитий, убабляний у тівні й потоптаний свинями переслідувач облишить погоню.

Любисток помилявся, як завжди, коли він був у чомусь упевнений. За спиною раптом щось блиснуло синім, поет відчув, як ноги терпнуть, клянуть і мертвють. Не зумів пригальмувати біля обертових дверей, ноги відмовилися слухатися. Крикнув і покотився по сходах, б'ючись об стіни коридору. Люк під ним відчинився із сухим стукотом, трубадур ринув униз, у темряву й сморід. Ще до того, як гепнувся він об тверду підлогу і знепритомнів, пригадав, що Матуся Лантієрі щось натякала про ремонт хліву.

* * *

Опритомнів він від болю у зв'язаних зап'ястках і ліктях, які жорстко виламувало із суглобів. Хотів закричати, але не міг, здавалося, що йому наче позаліплювало глиною ротову порожнину. Стояв навколішки на глинобитній підлозі, а мотузка, поскрипуючи, тягнула його руки вгору. Намагаючись дати полегшення рукам, він пробував підвестися, але ноги також були зв'язані. Давлячись і душачись, він усе ж зумів піднятися, у чому добряче допомогла мотузка, що безжально підтягувала вгору.

Рієнс стояв над ним, а його злі вологі очі блискали у світлі ліхтаря, що його тримав неголений двометровий бурмило поруч. Другий бурмило, напевне не менший, був позаду. Любисток чув його дихання і відчував сморід застарілого поту. Власне, той другий, смердючий, і тягнув мотузку, прив'язану до зап'ястків поета й перекинуту через сволок.

Стопи Любистка відірвалися від підлоги. Поет писнув крізь ніс, нічого більше зробити він не міг.

– Досить, – сказав нарешті Рієнс – майже відразу, але Любистку здалося, що минули століття. Він торкнувся землі, але впасти навколішки, незважаючи на все його бажання, не міг – нап'ята мотузка й далі тримала його натягненим наче струна.

Рієнс наблизився. На обличчі його не помітно було й сліду емоцій, сльозливі оченята і на йоту не змінили свого виразу. Також і голос, яким він заговорив, був спокійним, тихим, майже знудженим.

– Ти, паршивий віршомазе. Вишкребок. Сміття. Самозакохане ніщо. Від мене хотів утекти? Від мене ніхто не втівав. Ми не закінчили розмову, комедіанте, довбешка ти бараняча. Я про дещо тебе розпитував, за кращих умов. Тепер ти відповіси на мої запитання, але за умов куди менш приемних. Ти ж правда відповіси?

Любисток квапливо закивав. Рієнс тільки тепер усміхнувся. І дав знак. Бард заскавчав розпачливо, відчуваючи, як мотузка напинається, а викручені за спину руки тріщать у суглобах.

– Ти не можеш говорити, – констатував Рієнс, масно усміхаючись. – А воно болять, вірно? Знай, що оце зараз я підтягую тебе заради власної

приємності, бо страшенно люблю дивитися, якщо комусь боляче. Ну, ще трохи вище.

Любисток мало не вдушився вереском.

– Досить, – скомандував нарешті Рієнс, наблизився і схопив поета за жабо. – Слухай, півнику. Я зараз зніму закляття, аби до тебе повернулася мова. Але якщо спробуєш підвищити свій гарненький голос над необхідне, то пожалкуєш.

Зробив долонею жест, торкнувся перснем обличчя поета, й Любисток відчув, як повертаються відчуття у щелепі, язиці та піднебінні.

– Зараз, – продовжував тихо Рієнс, – я поставлю тобі кілька запитань, а ти на них відповідатимеш: плавно, швидко й вичерпно. А якщо ти хоча б на мить заважаєшся чи затнешся, якщо даси мені хоча б найменший привід, аби я засумнівався у твоїй правдивості, то... Глянь униз.

Любисток послухався. Зі страхом побачив, що до мотузки на його кісточках прив'язаний короткий шнур, другим кінцем прип'ятий до цеберка, повного вапна.

– Якщо я накажу підтягти тебе трохи вище, – жорстоко посміхнувся Рієнс, – а разом із тобою і те цеберко, то ти напевне не володітимеш руками. Сумніваюся, аби після чогось подібного ти зберіг можливість грати на лютні. Насправді – сумніваюся. Тож я вважаю, що ти говоритимеш. Я правий?

Любисток не підтвердив, бо зі страху не міг ані ворухнути головою, ані видобути з себе голос. І не схоже було, що Рієнс чекав на підтвердження.

– Я, зрозуміло, – заявив він, – відразу ж дізнаюся, чи говориш ти правду, тієї ж миті зорієнтуюся щодо кожного твого виверта, не дам себе обманути поетичними фокусами чи мутною ерудицією. Це для мене дріб'язок, як дріб'язком було паралізувати тебе на сходах. Тож я раджу, гультяю, зважай на кожне слово. Ну, шкода часу, починаймо. Як ти знаєш, мене цікавить героїня однієї з твоїх чудових балад, онука королеви Каланте із Цінтри. Княжна Цірілла, пестливо називана Цірі. Згідно з доповідями безпосередніх свідків, особа та зникла під час здобуття міста два роки тому. Натомість у баладі ти образно й зворушливо описуєш її зустріч із тим дивним, майже легендарним чоловіком, отим... відьмаком, Геральтом чи Геральдом. Опускаючи поетичну дурню про призначення і вироки долі, з балади випливає, що дитина вийшла з битви за Цінтру цілою. Чи це правда?

– Не знаю... – застогнав Любисток. – Боги, я ж лише поет! Чув те чи інше, а решту...

– Ну?

– Решту я вигадав. Склав сюжетно до купи! Я нічого не знаю! – завив бард, бачачи, що Рієнс подає знак смердюку, й відчуваючи, що мотузка напинається сильніше. – Я не брешу!

– І справді, – кивнув Рієнс. – Не брешеш прямо, це я відчув би. Але щось крутиш. Ти б не вигадував баладу просто так, без причини. А отого відьмака ти знаєш. Не раз тебе бачили в його товаристві. Ну, кажи, Любистку, якщо суглоби тобі потрібні. Все, що ти знаєш.

– Та Цірі, – видихнув поет, – була відьмакові призначена. Так зване Дитя-Несподіванка... Ви напевне чули, то відома історія. Батьки поклялися віддати її відьмаку...

– Батьки мали би віддати дитину в руки шаленого мутанта? Того найманого вбивці? Брешеш, віршомазе. Такі балачки можеш бабам розповідати.

– Так і було, душею матері присягаюся, – заплакав Любисток. – Я це знаю з певного джерела... Відьмак...

– Кажи про дівчинку. Відьмак мене поки що не цікавить.

– Я нічого не знаю про дівчинку! Знаю лише, що відьмак їхав за нею до Цінтри, коли вибухнула війна. Я тоді його зустрів. Від мене він довідався про різанину, про смерть Каланте... Питав мене про ту дитину, про онуку королеви... Але ж я знав, що в Цінтрі загинули усі, що в останньому бастіоні жодна душа не вціліла...

– Кажи. Менше метафор. Більше конкретики!

– Коли відьмак довідався про падіння Цінтри й про різанину, то відмовився від подорожі. Ми обидва втекли на північ. Я розпрощався з ним у Генгфорсі і з тієї самої пори його не бачив... Але оскільки в дорозі він говорив трохи про ту... Цірі, чи як там її... і про призначення... Тож я і склав баладу. Більше я нічого не знаю, присягаюся!

Рієнс подивився на нього спідлоба.

– А де зараз отой відьмак? – запитав. – Той найманий убивця потвор, поетичний різник, що любить патякати про призначення?

– Я казав, востаннє бачив його у...

– Я знаю, що ти говорив, – урвав Рієнс. – Я пильно слухав, що ти говориш. А ти пильно слухай мене. Відповідай точно на поставлені тобі запитання. Запитання звучало таким чином: якщо ніхто не бачив відьмака Геральта чи Геральда вже більше року, то де він ховається? Де він звик ховатися?

– Не знаю, де воно є, – швидко сказав трубадур. – Я не брешу. Насправді не знаю...

– Надто швидко, Любистку, надто швидко. – Рієнс зловісно усміхнувся. – Швидесенько. Спритний ти, але необережний. Не знаєш, кажеш, де воно є. Але я готовий закластися, що знаєш, чим воно є.

Любисток стиснув зуби. Від злості і з розпачу.

– Ну? – Рієнс подав знак смердюку. – Де ховається відьмак? Як зветься те місце?

Поет мовчав. Мотузка нап'ялася, болісно викрутила руки, стопи втратили контакт із землею. Любисток завив, уривчасто й коротко, бо чародійський перстень Рієнса зараз же його заткнув.

– Вище, вище! – Рієнс стояв руки в боки. – Знаєш, Любистку, я міг би магічно визондувати тобі мозок, але таке потребує зусиль. Окрім того, я люблю дивитися, як у людей очі вилазять з орбіт від болю. А ти все одно скажеш.

Любисток знав – скаже. Мотузка, прив'язана до його кісточок, напнулася, наповнене вапном цеберко зі скреготом посунулося по долівці.

– Пане, – сказав раптом другий бурмило, заслоняючи ліхтар опанчею і визируючи крізь шпарину в дверях сараю. – Хтось сюди йде. Якась дівка.

- Ви знаєте, що робити, - просичав Ріенс. - Загаси ліхтар.

Смердюк випустив мотузку, Любисток безвладно звалився на землю, але так, щоб бачити, як той із ліхтарем устав перед дверима, а смердючий, із довгим ножом у руці, причаївся з іншого боку. Крізь шпарини в дошках світилися вогні борделю, поет чув гамір та співи, що лунали звідти.

Двері хліва скрипнули й відчинилися, у них з'явилася невисока постать, загорнута в плащ, у круглому, щільно натягнутому на голову капелюсі. Після миті вагання жінка переступила поріг. Смердючий підступив до неї і з розмаху тям ножом. І звалився навкарачки, бо ніж, не зустрівши опору, пройшов крізь горло постаті, наче крізь клуби диму. Бо постать і насправді була клубами диму, який уже розвіювався. Але перш ніж встиг розвіятись, до хліва увірвалася постать інша, невиразна, темна і спритна, наче ласка. Любисток побачив, як, кинувши плащ у того, з ліхтарем, вона перескочила над смердючим, бачив, як щось блиснуло в її руці, почув, як смердюк хекнув і дико захрипів. Другий бурмило вигрібся з-під плаща, стрибнув, замахнувся ножом. Із долоні темної постаті з сичанням вистрелила вогниста блискавка, із жакливим тріском розлилася, наче палаюче масло, по обличчю та плечах здорованя. Здоровань жакливо заверещав, хлів наповнився запахом смаженого м'яса.

Тоді атакував Ріенс. Чари, що він кинув, розігнали темряву синім блиском, у якому Любисток побачив струнку жінку в чоловічому одязі, яка дивно жестикулювала обома руками. Побачив він її на мить, бо синій блиск зник - раптово, серед гуркоту й сліпучого сяйва, а Ріенс із лютим ревінням полетів назад, гепнувся об дерев'яну перегородку, ламаючи її з тріском. Жінка в чоловічому одязі скочила за ним слідом, у долоні її мигнув стилет. Хлів знову наповнився блиском, цього разу золотим, що бив із сяючого овала, який раптом з'явився у повітрі. Любисток побачив, як Ріенс підхопився з долівки і стрибнув в овал, миттєво там зникнувши.

Овал втратив блиск, але, перш ніж він згас цілковито, жінка встигла добігти й викрикнути щось незрозуміле, простягаючи руку. Затріщало й зашуміло, а овал, гаснучи, на мить закипів, загудів вогнем. Звіддала, дуже далеко, до вух Любистка долинув невиразний звук, відгомін чогось, що нагадувало крик болю. Овал згас, у хліву знову запанувала темрява. Поет відчув, як зникає кляп з його рота.

- На допомогу! - завив він. - Рятунку!

- Не дерися так, Любистку, - сказала жінка, присідаючи обабіч нього й розтинаючи йому пута ножом-метеликом Ріенса.

- Йеннефер? Це ти?

- Ти ж не стверджуватимеш, що забув, як я виглядаю. Та й голос мій, хіба, чужий для твого музичного вуха. Можеш устати? Кісток тобі не поламали?

Любисток важко підвівся, застогнав, розтер руки.

- Що з ними? - вказав на тіла, що лежали на долівці.

- Перевіримо. - Чародійка із клацанням склала ніж. - Один повинен жити. Я мала б до нього кілька запитань.

- Оцей, - трубадур устав над смердюком, - може, живий.

- Не думаю, - спокійно промовила Йеннефер. - Цьому я перерізала трахею і сонну артерію. Може, щось у ньому ще шумить, але пошумить дуже недовго.

Любисток здригнувся.

– Ти перерізала йому горло?

– Якби я із вродженої обережності не вислала поперед себе ілюзію, тут би лежала я. Гляньмо на того другого... Зараза. Дивися, такий потужний хлопець, а не витримав. Шкода, шкода...

– Він також мертвий?

– Не витримав шоку. Гм... Я трошки сильніше, ніж треба, його підсмажила... Глянь, навіть зуби обвуглилися... Що з тобою, Любистку? Будеш блювати?

– Буду, – невиразно відповів поет, зігнувшись і спершись лобом об стінку хліва.

* * *

– Це все? – Чародійка відставила кубок, потягнулася за рошном[12 – Рожен – тут: металевий прут, на який настромлюють м'ясо або рибу для смаження на вогні.] із курчатками. – Нічого ти не набрав? Нічого не забув?

– Нічого, крім подяки. Дякую тобі, Йеннефер.

Вона глянула йому в очі, легенько кивнула, її чорні лискучі локони захвилювалися, каскадом стекли на спину. Вона зсунула печене курча на дерев'яну тарілку й почала його вміло розбирати. Користувалася ножом і виделкою.

Любисток досі знав лише одну особу, яка настільки ж вправно могла їсти курчаток ножом і виделкою. Тепер уже знав, де й від кого Геральт цьому навчився. «Ха, – подумав, – не дивно, він мешкав цілий рік у неї вдома у Венгерберзі, й, перш ніж від неї утік, вона зуміла вкарбувати в нього не одне дивацтво». Сам він стягнув з рошна друге курча, не роздумуючи відірвав ніжку й почав її обгризати, демонстративно тримаючи обома руками.

– Звідки ти знала? – запитав. – Яким чином вдалося тобі встигнути прийти мені на допомогу?

– Я була під Влеоберісом під час твого виступу.

– Я тебе не помітив.

– Я не хотіла бути поміченою. Пізніше поїхала за тобою до містечка. Чекала тут, у трактирі, бо не годилося мені йти туди, куди пішов ти, до того притулку сумнівної розкоші й беззаперечної гонорії. Утім, мені набридло. Я кружляла по підвір'ї, коли здалося, що чую голоси з хліва. Напружила слух, і тоді виявилось, що то зовсім не якийсь там содоміт, як я спочатку подумала, а лише ти. Гей, господарю! Ще вина, якщо ваша ласка!

– Служу вельможній пані! Уже лечу!

– Того самого, що раніше, але, дуже прошу, цього разу без води. Воду я визнаю лише в лазні, у вині вона мені огидна.

– Слухаюся, слухаюся!

Йеннефер відсунула тарілку. На курчаті, як зауважив Любисток, м'ясо залишилося ще достатньо на сніданок для корчмаря і його родини.

Безперечно, ніж і виделка були знаряддям елегантним і вишуканим, але малоефективним.

– Дякую тобі, – повторив він, – за спасіння. Той проклятуший Рієнс не залишив би мене живим. Вичавив би з мене все й зарізав би, як барана.

– Я теж так думаю. – Вона налила вина собі і йому, підняла кубок. – Тож вип'ємо за твоє врятоване здоров'я, Любистку.

– За твоє, Йеннефер, – відсалютував він. – За здоров'я, про яке від сьогодні молитимуся, скільки буде в мене нагод. Я твій боржник, чарівна пані, сплачу той борг у своїх піснях. Знищу в них міф, що чародії начебто бездушні до чужої кривди, що начебто не квапляться допомагати стороннім, бідним, нещасним смертним.

– Що ж, – усміхнулася вона, легенько мружачи фіалкові очі. – Міф має свій фундамент, з'явився він не без причини. Але ти не сторонній, Любистку. Я ж тебе знаю і люблю.

– Правда? – Поет також усміхнувся. – Досі ти добре це приховувала. Навіть траплялася точка зору, що ти не терпиш мене, цитую, наче морову заразу.

– Колись так було. – Чародійка раптом споважніла. – Потім я змінила погляди. Потім я була тобі вдячною.

– За що, коли можна спитати?

– Та годі про це, – сказала вона, бавлячись порожнім кубком. – Повернімося до питань важливіших. До тих, які ставили тобі у хліві, виламуючи руки із суглобів. Як воно було насправді, Любистку? Ти дійсно не бачив Геральта від часу втечі від Яруги? Ти насправді не знав про те, що після закінчення війни він повернувся на Південь? Що був важко поранений, так важко, що навіть розійшовся поголос про його смерть? Ні про що таке ти не знав?

– Ні. Не знав. Довгий час я розважався у Понт Ваніс, при дворі Естерада Тиссена. А потім у Недаміра в Генгфорсі...

– Ти не знав. – Чародійка кивнула, розстебнула каптанчик. На шиї її, на чорній оксамитці, блиснула всипана діамантами зірка з обсидіану. – Ти не знав про те, що після того, як Геральт одужав від ран, він поїхав у Заріччя? Не здогадувався, кого він там шукав?

– Про те я здогадувався. Але не знаю – чи знайшов.

– Не знаєш, – повторила вона. – Ти, який звичайно знаєш про все й про все співаєш. Навіть про справи такі інтимні, як чиїсь почуття. Під Блеоберісом я послухала твої балади, Любистку. Кілька красивих куплетів ти присвятив моїй особі.

– Поезія, – буркнув він, дивлячись на кухарку, – має свої закони. Ніхто не має почуватися скривдженим...

– «Волосся наче крукові крила, ніби нічні грози... – процитувала Йеннефер із надмірним почуттям, – ...а в очах блискавиці сплять, відтінку фіолету...» Чи так воно було?

– Такою я тебе запам'ятав, – легенько посміхнувся поет. – І хто захоче заявити, що це брехливий опис, нехай перший кине в мене каменем.

- Не знаю тільки, - чародійка стиснула губи, - хто уповноважив тебе описувати мої внутрішні органи. Як там було? «Серце її наче коштовність, що шию її прикрашає, тверде, неначе діамант, як діамант бездушне, за обсидіан гостріше, калічить воно...» Сам це придумав? А може...

Її губи здригнулися, скривилися.

- ...а може, ти наслухався чиїхось зізнань та скарг?

- Гм-м... - Любисток відкашлявся, намагаючись відійти від небезпечної теми. - Скажи мені, Йеннефер, коли ти останній раз бачилася з Геральтом?

- Давно.

- Після війни?

- Після війни... - Голос Йеннефер трохи змінився. - Ні, після війни я його не бачила. Довгий час я... не бачила нікого. Ну, але до справ, поете. Я трохи здивована тим фактом, що ти нічого не знаєш і нічого не чув, але, незважаючи на це, дехто саме тебе підвищує до балки, намагаючись здобути інформацію. Тебе це не непокоїть?

- Непокоїть.

- Послухай мене, - сказала вона гостро, стукнувши кубком об стіл. - Послухай уважно. Викресли ту баладу зі свого репертуару. Не співай її.

- Ти говориш про...

- Ти чудово знаєш, про що я говорю. Співай про війну з Нільфгардом. Співай про Геральта й про мене, нам ти цим ані зашкодиш, ані допоможеш, нічого не виправиш і не погіршиш. Але про Левеня з Цінтри не співай.

Вона роззирнулася, перевіряючи, чи хтось із нечисленних о цій порі гостей корчми не прислухається, почекала, поки дівка-прибиральниця піде до кухні.

- Також намагайся уникати зустрічей сам на сам із людьми, яких ти не знаєш, - сказала вона тихо. - З такими, які забувають при зустрічі передати вітання від спільних знайомих. Розумієш?

Він глянув на неї, заскочений зненацька. Йеннефер посміхнулася.

- Вітання від Дійкстри, Любистку.

Тепер уже бард полохливо роззирнувся навколо. Його здивування мало бути помітним, а вираз обличчя - кумедним, бо чародійка дозволила собі досить глузливу гримасу.

- При нагоді, - прошепотіла вона, перехилившись через стіл, - Дійкстра просить про рапорт. Ти повертаєшся з Вердену, а Дійкстру цікавить, про що говорять при дворі короля Ервіла. Просив переказати тобі, що цього разу рапорт має бути конкретним, докладним і в жодному разі не віршованим. Прозою, Любистку. Прозою.

Поет проковтнув слину, кивнув. Мовчав, роздумуючи над питанням. Але чародійка його випередила.

- Надходять важкі часи, - сказала вона тихо. - Важкі й небезпечні. Надходить час змін. Прикро було б старіти з переконанням, що ти не вчинив нічого, щоб зміни, які надходять, стали змінами на краще. Правда?

Він погодився, кивнувши, відкашлявся.

– Йеннефер?

– Слухаю тебе, поете.

– Ти у хліву... Хотілося б знати, ким вони були, хто їх прислав. Ти забила обох, але ж ходять чутки, що ви вмієте витягати інформацію навіть із небіжчиків.

– А про те, що некромантія заборонена едиктом Капітулу, чутки не ходять? Заспокойся, Любистку. Ти горлорізи, напевне, й так знали небагато. Той, хто втік... Гм... З ним – інша справа.

– Ріенс. Він був чародієм, вірно?

– Так. Але не дуже вправним.

– А втім – втік від тебе. Я бачив, яким чином. Він телепортувався, чи не так? Чи це ні про що не свідчить?

– Вочевидь, свідчить. Про те, що хтось йому допоміг. Той Ріенс не мав ні достатньо часу, ні достатньо сил, аби відкрити овальний портал, підвішений у повітрі. Такий телепорт – це тобі не в кия дмухати. Зрозуміло, що хтось інший його відкрив. Хтось незрівнянно сильніший. Тому я боялася за ним гнатися, не знаючи, де опинюся. Але я послала услід за ним досить високу температуру. Потребуватиме чимало заклять і еліксирів проти опіків, але все одно на якийсь час буде позначений.

– Може, тебе зацікавить, що то був нільфгардець.

– Ти так вважаєш? – Йеннефер випросталася, швидким рухом вийняла з кишені ніж-метелик, крутнула в долоні. – Нільфгардські ножі зараз носить чимало осіб. Вони зручні й вигідні, можна їх сховати навіть за декольте...

– Не в ножі справа. Допитуючи мене, він вжив вираз «битва за Цінтру», «здобуття міста» чи якимось так. Я ніколи не чув, аби хтось називав так ті події. Для нас це завжди була різанина. Цінтрійська різанина. Ніхто інакше не говорить.

Чародійка підняла долоню, глянула на нігті.

– Спритно, Любистку. Маєш чутливе вухо.

– Професійне викривлення.

– Цікаво, яку професію ти маєш на увазі? – посміхнулася вона грайливо. – Але дякую тобі за інформацію. Була цінною.

– Нехай це буде, – відповів він посмішкою, – мій внесок у зміни на краще. Скажи мені, Йеннефер, чому Нільфгард так цікавиться Геральтом і дівчинкою з Цінтри?

– Не пхай у те носа, – посерйознішала вона раптом. – Я говорила, що ти маєш забути, що коли-небудь чув про онуку Каланте.

– Авжеж, говорила. Але я не шукаю теми для балади.

– Тож чого ти, хай тобі грець, шукаєш? Гулі на лоба?

- Припустімо, - сказав він тихо, спираючись підборіддям на сплетені долоні й глянувши в очі чародійці, - припустімо, що Геральт і справді знайшов і врятував ту дитину. Припустімо, що він нарешті повірив у силу призначення і забрав знайдену дитину із собою. Куди? Рієнс намагався вичавити це з мене тортурами. А ти знаєш, Йєннефер. Знаєш, куди відьмак сховався.

- Знаю.

- І знаєш, як туди дістатися?

- І це знаю.

- Ти не вважаєш, що треба б його застерегти? Попередити, що його й дівчинку шукають люди типу того Рієнса? Я б туди поїхав, але я й насправді не знаю, де воно... Це місце, назву якого я вважаю за краще не вимовляти...

- Доходь уже висновку, Любистку.

- Якщо ти знаєш, де Геральт, ти повинна поїхати й застерегти його. Ти йому винна, Йєннефер. Адже тебе дещо з ним поєднувало.

- Авжеж, - сказала вона прохолодно. - Дещо мене з ним поєднувало. Тому я його трохи знаю. Він не любив, коли нав'язувалися з допомогою. А якщо він допомоги потребував, то шукав її в осіб, до яких мав довіру. Від тих подій минуло більше року, а я... не мала від нього жодної звістки. А якщо йдеться про борг, то я йому винна рівно стільки ж, скільки й він мені. Не менше і не більше.

- То туди поїду я. - Він підвів голову. - Скажи мені...

- Не скажу, - перебила вона. - Ти спалився, Любистку. Можуть дістатися до тебе знову, що менше ти знаєш, то краще. Зникай звідси. Їдь у Реданію, до Дійкстри й Філіппи Ейльгарт, приклейся до двору Візіміра. І ще раз попереджаю тебе: забудь про Левеня з Цінтри. Про Цірі. Удавай, що ніколи не чув цього імені. Зроби, про що я тебе прошу. Я не хотіла б, аби тебе спіткало щось зле. Занадто сильно я тебе люблю, і занадто багато чим я тобі завдячую...

- Ти вже вдруге це сказала. Чим ти мені завдячуєш, Йєннефер?

Чародійка відвернулася, довго мовчала.

- Ти іздив із ним, - сказала вона нарешті. - Дякуючи тобі, він був не сам. Ти був йому другом. Ти був із ним.

Бард опустил погляд.

- Небагато він з того мав, - пробурмотів. - Не дуже він скористався з тієї дружби. Мав від мене головним чином клопіт. Щоразу мусив витягати мене з якихось тарапатів[13 - Тарапата - халепа, клопіт (діал.)...]...
Допомагати мені...

Вона перехилилася через стіл, поклала руку йому на долоні, сильно стиснула, не сказавши жодного слова. В очах її був жаль.

- Їдь до Реданії, - повторила по хвильці. - До Третогору. Там будеш під доглядом Дійкстри й Філіппи. Не намагайся гратися в героя. Ти вплутався у небезпечну аферу, Любистку.

– Я це помітив, – скривився він, масажуючи руку. – Саме тому і вважаю, що треба застерегти Геральта. Ти одна знаєш, де його шукати. Знаєш шлях. Я здогадуюся, що ти там була... гостею...

Йеннефер відвернулася. Любисток бачив, як вона стиснула губи, як здригнулися м'язи на її щоці.

– Авжеж, доводилося колись, – сказала, а в голосі було щось невловимо дивне. – Доводилося мені бувати там гостем. Але ніколи – непроханим.

* * *

Вітер люто завив, зашарпав волоті трав, якими поросли руїни, зашумів у кущах глоду й у високій кропиві. Хмари прокотилися через колесо місяця, на мить освітивши величезну фортецю, заливаючи блідим, тріпотливим від тіней блиском рів і залишки муру, відкриваючи купи черепів, що шкірили поламані зуби, дивлячись у ніщо чорними дірами очних ямок. Цірі тихо писнула й накрила голову плащем відьмака.

Кобила, підштурхнута п'ятками, обережно переступила купу цегли, увійшла під зламану аркаду. Підкови, видзвонюючи по кам'яних плитах, пробуджували серед мурів примарні відлуння, заглушені виючим вітром. Цірі тряслася, учепившись пальцями в гриву.

– Боюся, – прошепотіла вона.

– Немає чого боятися, – відповів відьмак, кладучи долоню їй на плече. – В усьому світі важко знайти безпечніше місце. Це – Каер Морен, Відьмаче Оселище. Тут колись був красивий замок. Давно.

Вона не відповіла, низько схилила голову. Кобила Відьмака, яку звали Плітка, стиха форкнула, наче й сама хотіла її заспокоїти.

Вони занурилися у темну безодню, у довгий безкінечний чорний тунель серед колон й аркад. Плітка ступала впевнено й охоче, не зважаючи на непроглядну темряву, жваво видзвонювала підковами по каменю.

Перед ними, в кінці тунелю, раптом загорілася червоним рівна вертикальна лінія. Росла й розширювалася, перетворившись на двері, з-за яких било сяйво, миготливий відблиск скіпок, заткнутих у залізні ухвати на стінах. У дверях постала чорна, розмазана у сяйві постать.

– Хто? – Цірі почула злий металевий голос, що бринів, наче гавкання собаки. – Геральте?

– Так, Ескелю. Це я.

– Входи.

Відьмак зішшов, зняв Цірі з сідла, поставив на землю, тицьнув у руки вузлик, який вона судомно обхопила обіруч, жаліючи, що він занадто малий, щоб могла вона заховатися за ним уся.

– Зачекай тут із Ескелем, – сказав відьмак. – Я відведу Плітку до стайні.

– Ходи до світла, малий, – гарикнув чоловік, названий Ескелем. – Не стій у темряві.

Цірі глянула вгору, на його обличчя, і ледве стримала крик жаху. Це була не людина. Хоча стояла на двох ногах, хоча пахла потом і димом, хоча

носила нормальну людську одержу, це була не людина. «У жодної людини, – подумала вона, – не може бути такого обличчя».

– Ну, чого чекаеш? – повторив Ескель.

Вона не ворухнулася. Із темряви чула стукіт підків Плітки, той віддалявся. Щось м'яке й пискуче пробігло по її нозі. Вона підскочила.

– Не стій у темряві, малюк, бо ці шури й людину покусують.

Цірі, притискаючи вузлик, швидко пішла в бік світла. Шури з писком розбігалися з-під її ніг. Ескель схилився, відібрав її вузлик, зняв капюшон.

– Зараза, – буркнув. – Дівчинка. Тільки цього нам і бракувало.

Вона глянула на нього, перелякана. Ескель посміхнувся.

Вона, утім, побачила, що він – людина, що має цілком нормальне людське обличчя, от тільки знівечене довгим бридким напівкруглим шрамом, що біг від кутика рта через усьу щоку аж до вуха.

– Якщо ти вже тут, то вітаю в Каер Морені, – сказав він. – Як тебе звуть?

– Цірі, – відповів за неї Геральт, безшелесно випірнюючи з темряви.

Ескель обернувся. Раптом, швидко, без слова, обидва відьмаки впали один одному в обійми, міцно, твердо сплелися руками. На одну коротку мить.

– Живеш, Вовче.

– Живу.

– Ну, добре. – Ескель вийняв із рогача скіпку. – Ходімо. Я зачиняю внутрішні ворота, бо тепло втікає.

Вони пішли коридором. Шури були й тут, бігали попід стінами, попискували з безодні темних бокових проходів, відскакували від тремтливого кола світла, що його відкидав факел. Цірі дріботіла швиденько, намагаючись підлаштуватися під кроки чоловіка.

– Хто зимує, Ескелю? Окрім Весеміра?

– Ламберт і Коен.

Вони зішли сходами вниз – слизькими, прямовисними. Внизу видно було відблиск світла. Цірі почула голоси, відчула запах диму.

Зала була величезна, залита світлом із великого каміна, що гудів полум'ям. Центр її займав чималий важкий стіл. Біля столу могло б сісти щонайменше з десятків людей. Сиділо трое. Трое людей. «Трое відьмаків», – поправила Цірі подумки. Вона бачила лише обриси на тлі жару каміна.

– Вітаю, Вовче. Ми на тебе чекали.

– Вітаю, Весеміре. Вітаю, хлопці. Добре бути знову вдома.

– І кого ти до нас привів?

Геральт мить мовчав, потім поклав руку на плече Цірі, легенько підштовхнув її уперед. Вона йшла незграбно, невпевнено, зішулившись і згорбившись, похиливши голову.

«Боюся, – подумала вона. – Я дуже боюся. Коли Геральт мене відшукав і забрав із собою, я думала, що страх уже не повернеться, що це вже минуло... Й оце, замість дому, я у страшному, темному, зруйнованому замчиську, повному шурів і кошмарних відлунь... Знову стою перед червоною стіною вогню. Бачу грізні чорні постаті, бачу втуплені в мене злі, несамовито блискучі очі...»

– Хто ця дитина, Вовче? Хто ця дівчинка?

– Вона мое... – Геральт раптом замовчав.

Вона відчула на плечах його міцні, тверді долоні. І раптом страх зник. Пропав безслідно. Червоне ревує полум'я давало тепло. Тільки тепло. Чорні фігури були фігурами друзів. Опікунів. Блискучі очі виражали цікавість. Турботу. Й занепокоєння...

Долоні Геральта стиснулися на її плечах.

– Вона наше призначення.

Розділ 2

Насправді, не маєш ти нічого огиднішого за монстрів оних, натурі супротивних, відьмаками званих, бо є вони плодами мерзенного чарування та диявольства. Є то лотри без чесноти, сумління і совісті, воістину створіння пекельні, лише до вбивства придатні. Не маєш ти для таких, як вони, серед поштивих людей місця.

А оний Каер Морен, де ті безчесні гніздяться, де огидні свої практики вершать, мусить бути з обличчя землі стертий, і слід по ньому сіллю та селітрою слід засипати.

Анонім. Монструм, альбо Відьмака описання

Нетерпимість і забобони завжди були притаманні дурнуватим людям у поспільстві й ніколи, як вважаю, з ґрунту викоринені не будуть, бо настільки ж вічні вони, як сама дурість. Там, де нині випинаються гори, будуть колись моря, там, де нині є хвилі моря, будуть колись пустелі. А дурість залишиться дурістю.

Нікодем де Боот. Медитації про життя, щастя і благополуччя

Трісс Мерігольд хухнула на замерзлі руки, поворушила пальцями й промимрила чародійську формулу. Кінь її, буланій мерин, одразу ж відреагував на закляття, форкнув, пирхнув і повернув голову, дивлячись на чародійку оком, що сльозилося від холоду й вітру.

– Маєш два виходи, старий, – сказала Трісс, натягаючи рукавички. – Або ти при звичаєшся до магії, або я продам тебе хлопам під плуг.

Мерин застриг вухами, дихнув паром з ніздрів і слухняно рушив униз лісистим схилом. Чародійка нахилилася у сідлі, намагаючись уникнути шмагання укритих інеем гілок.

Закляття подіяло швидко, вона перестала відчувати уколи холоду в ліктях і на зашийку, зникло приkre враження холоду, що наказувало горбитися і втягати голову в плечі. Зігриваючі чари притлумили також і голод, що вже кілька годин смоктав шлунок. Трісс повеселішала, усілася на кульбаці зручніше і з більшою, ніж до того, зосередженістю приглядалася до околиць.

Відтоді як вона залишила вторований шлях, напрямок їй вказувала сіро-біла стіна гір, засніжені верхівки, що полискували золотом у ті рідкісні хвилини, коли сонце пробивалося крізь хмари, найчастіше вранці й перед самим заходом. Зараз, коли вона вже наблизилася до гірського ланцюга, мала бути уважнішою. Терени навколо Каер Морену славилися дикістю і неприступністю, а щербину на гранітній стіні, яка правила за напрямком, було не так уже й легко знайти невмілим оком. Досить було завернути в один із численних ярів чи ущелин, щоб загубити її, втратити з очей. Навіть вона, знаючи ці землі, знаючи шлях і відаючи, де шукати перевал, не могла й на мить дозволити собі деконцентрацію.

Ліс скінчився. Перед чародійкою простягнулася широка, устелена рінню долина, що сягала урвистих схилів на протилежному боці. Посеред долини текла Гвеннлех, Річка Білих Каменів, піняво шумуючи між камінням та нанесених течією стовбурів. Тут, у верхній течії, Гвеннлех була тільки мілким, хай і широким струмком. Тут можна було форсувати її без труднощів. Нижче, у Кедвені, у середній течії, річка була нездоланною перешкодою – ревіла й билася на дні глибоких прірв.

Мерин, загнаний у воду, прискорив крок, прагнучи, схоже, якнайшвидше дістатися протилежного берега. Трісс трохи притримала його – потік був мілким, сягав коневі плесен, але каміння на дні було слизьке, а течія швидка й вертка. Вода кипіла й пінилася навколо ніг коня.

Чародійка глянула на небо. Зростаючі холод і вітер тут, у горах, могли віщувати хуртовину, а перспектива зустріти чергову ніч у гроті або в скельному розпадку не надто її надихала. Вона могла, якщо б мусила, продовжувати подорож навіть серед хуртовини, могла розпізнавати дорогу телепатично, могла магічно зробити себе невразливою для холоду. Могла, якби мусила. Але воліла не мусити.

На щастя, Каер Морен був уже близько. Трісс загнала мерина на плаский осип, на величезну кам'яну призму, вимиту льодовиком та струмками, в'їхала у вузький прохід між скельними блоками. Стіни ущелини стояли вертикально, здавалося, високо вгорі вони торкалися одна одної, розділені вузькою лінією неба. Стало тепліше, бо вітер, що вив над скелями, уже не сягав її, не шмагав і не кусав.

Прохід ширшав, входив у балку, а тоді в долину, у велику, круглу, густо порослу лісом котловину, що простяглася між зубатим камінням. Чародійка знехтувала похилими, придатними для їзди схилами, в'їхала просто в нетрі, у густий чагарник. Сухе галуззя захрупотіло під копитами. Мерин, змушений переступати через повалені стовбури, захропив, затанцював, затупотів. Трісс натягнула вуздечку, шарпнула коня за кошлате вухо і бридко вилаяла, сердито обіцяючи йому каліцтва. Кінь, немов насправді присоромлений, пішов рівніше й упевненіше, сам вибираючи шлях у гушавині.

Скоро вони вийшли на чистий простір, в'їхали в річище струмка, що ледь жебонів по дну балки. Чародійка уважно роззирнулася. Скоро знайшла, що шукала. Над яром, зіпертий на велетенські кам'яни брили, горизонтально лежав могутній стовбур, темний, голий, зелений від моху. Трісс під'їхала ближче, щоб упевнитися, що це й насправді Шлях, а не випадкове дерево, повалене бурею. Однак вона помітила й невиразну вузьку стежину, що

ховалася у лісі. Не могла помилитися – то напевне був Шлях, доріжка, що оточувала Каер Морен, іжачилася перешкодами, на якій відьмаки тренували швидкість бігу й контроль дихання. Доріжку називали Шляхом, але Трісс знала, що молоді відьмаки мали для неї свою власну назву – «Катівня».

Вона пригнулася до шиї коня, повільно проїхала під деревиною. І тоді почула хрупання каміння. І швидкі, легкі кроки людини, що біжить.

Вона розвернулася у сідлі, натягнула вуздечку. Чекала, поки відьмак забіжить на колоду.

Відьмак забіг на колоду, промчав нею, наче стріла, не сповільнюючись, навіть не балансуючи руками, легенько, вправно, плавно, із неймовірною грацією. Промайнув тільки, замаячів, згинув між деревами, не потурбувавши ні гілочки. Трісс голосно зітхнула, з недовірою киваючи головою.

Бо відьмак, судячи зі зросту й будови, мав десь років дванадцять.

Чародійка вдарила буланого п'ятками, відпустила вуздечку й риссю рушила уверх по струмку. Знала, що Шлях перетинає балку ще раз, у місці, що зветься «Глотка». Хотіла ще раз кинути оком на малого відьмака. Бо знала, що в Каер Морені не тренували дітей уже із чверть століття.

Утім, не дуже поспішала. Стежка Катівні вилася і петляла серед бору, для її подолання відьмачок мусив присвятити значно більше часу, ніж вона, яка іхала навпростець. Утім, і зволікати не могла. За Глоткою Шлях повертав у ліси, вів просто до фортеці. Якби вона не здибала хлопця біля дерева, могла його вже взагалі не побачити. Вона бувала кілька разів у Каер Морені й знала: бачила там тільки те, що відьмаки хотіли їй показати. Трісс не була настільки наївною, аби не розуміти, що хотіли вони їй показати найменшу частину з того, що в Каер Морені можна було побачити.

Після кількох хвилин їзди кам'янистим річищем струмка вона побачила Глотку – приступок, утворений над яром двома великими, вкритими мохом скелями, що поросли потворними карликовими деревцями. Вона відпустила вуздечку. Буланий форкнув і опустив голову до води, що дзюрчала серед ріння.

Не чекала довго. Фігура відьмака замаячила на скелі, хлопець стрибнув, не сповільнюючи бігу. Чародійка почула м'який звук приземлення, а на мить пізніше – гуркіт каміння, глухий звук падіння і тихий крик. А скоріше писк.

Трісс не вагаючися зіскочила з сідла, скинула з плечей хутро й помчала схилом, здираючись наверх по корінню та галузкам дерев. Влетіла на скелю з розгону, але послизнулася на хвої й упала на коліна поряд зі скорченою на камінні постаттю. Підліток, побачивши її, підхопився, наче пружина, блискавично відступив і вправно схопився за меч, перекинутий через спину, але спіткнувся і гепнувся між ялинками та сосенками. Чародійка, не піднімаючись, дивилася на хлопця, розкривши від подиву рота.

Бо то був зовсім не хлопець. З-під попелястого, нерівно стриженого чубчика дивилися величезні смарагдово-зелені очі – домінуючий акцент на малому личку із вузьким підборіддям і легко задертим носиком. В очах стояв переляк.

– Не бійся, – невпевнено сказала Трісс.

Дівчинка відкрила очі ще ширше. Вона майже не задихалася і не здавалася спітнілою. Ясно було, що бігала вона Катівнею вже не один день.

- З тобою нічого не сталося?

Дівчинка не відповіла, натомість устала пружно, зашипіла від болю, переносючи тягар тіла на ліву ногу, нахилилася, помасажувала коліно. Вдягнена вона була у щось на кшталт шкіряного костюма, зшитого - а скоріше, збитого - таким чином, що, побачивши його, будь-який кравець, що шанував своє ремесло, завив би з розпачу й переляку. Єдиним, що на ній виглядало до певної міри новим і доладним, були високі, до колін, чоботи, реміні та меч. Вірніше, мечик.

- Не бійся, - повторила Трісс, і далі не піднімаючись із колін. - Я почула, як ти впала, перелякалася, тому так сюди бігла...

- Я послизнулася, - буркнула дівчинка.

- Нічого собі не пошкодила?

- Ні. А ти?

Чародійка розсміялася, намагаючись устати, скривилася, вилаялася, прошита болем, що відізвався у кістці. Сіла, обережно випрямила стопу, знову вилаялася.

- Ходи-но сюди, мала, допоможи мені встати.

- Я не мала.

- Хай так. Тоді - хто ти?

- Відьмачка!

- Ха! Тож наблизься і допоможи мені встати, відьмачко.

Дівчинка не рушила з місця. Переступила з ноги на ногу, долонею у вовняній рукавичці без пальців бавилася пасом меча, придивляючись до Трісс із підозрою.

- Не бійся, - посміхнулася чародійка. - Я не розбійниця чи хтось чужий. Звуся я Трісс Мерігольд, іду до Каер Морену. Відьмаки мене знають. Не витріщайся на мене. Я схвалю твою пильність, але будь розсудливою. Чи дісталася б я сюди, якби не знала дороги? Чи ти колись зустрічала на Шляху людську істоту?

Дівчинка припинила вагатися, підійшла ближче, простягнула руку. Трісс устала, лише трохи скориставшись її допомогою. Бо не про допомогу йшлося. Хотіла придивитися до дівчинки зблизька. І торкнутися її.

Зелененькі очиська малої відьмачки не вказували на жоден прояв мутації, як і дотик маленької ручки не викликав легеньких приемних мурашок, таких характерних, коли йшлося про відьмаків. Сіроволоса дитина, хоча й бігала стежкою Катівні з мечем за спиною, не була піддана Випробовуванню Трав чи Змінам. У цьому Трісс була впевнена.

- Покажи мені коліно, мала.

- Я не мала.

- Перепрошую. Але якесь ім'я ти маєш?

- Маю. Я... Цірі.

- Я рада. Підійди ближче, Цірі.

- Нічого зі мною не сталося.

- Я хочу побачити, як виглядає «нічого». Ох, як я і думала. «Нічого» аж занадто нагадує подерті штанці і шкіру, здерту до живого м'яса. Стій спокійно й не бійся.

- Я не боюся... О-о-о-ой!

Чародійка захихотіла, потерла об стегно долоню, що свербіла після закляття. Дівчинка схилилася, оглянула коліно.

- О-о, - сказала. - Вже не болять! І дірки немає... Чи воно - чари?

- Вірно.

- Ти чаклунка?

- І знову ти здогадалася. Хоча, признаюся, я б воліла, аби називали мене чародійкою. Щоб не помилятися, можеш використовувати мое ім'я. Трісс. Просто Трісс. Ходімо, Цірі. Знизу на мене чекає кінь, поїдемо разом до Каер Морену.

- Я повинна бігти, - помотала головою Цірі. - Недобре переривати біг, бо тоді в м'язах робиться молоко. Геральт говорить...

- Геральт у фортеці?

Цірі насупилася, стиснула губи, глипнула на чародійку оком з-під попелястого чубчика. Трісс знову захихотіла.

- Добре, - сказала. - Не питатиму. Раз таємниця - то таємниця, ти правильно робиш, що не звіряєш її особі, котру майже не знаєш. Ходімо. На місці побачимо, хто є у замку, а кого немає. А м'язами не переймайся, я знаю, як упоратися з молочною кислотою. О, ото мій коник. Я тобі допоможу...

Вона простягнула руку, але Цірі допомоги не потребувала. Скочила в сідло вправно, легко, майже не відштовхуючись. Мерин сіпнувся, заскочений, затупав, але дівчинка швидко вхопила вуздечку, заспокоїла його.

- Бачу, з кіньми ти собі раду даєш.

- Я усьому раду даю.

- Посунься ближче до луки. - Трісс вклала ногу у стремяно, схопилася за гриву. - Дай мені трохи місця. І не вибий мені ока тим мечем.

Мерин, підштурхнутий п'ятками, пішов кроком по річищу струмка. Вони проїхали ще один яр, видряпались на округле узгір'я. Звідти вже було видно притулений до урвища Каер Морен - частково зруйновану трапецію захисного муру, рештки барбакану й брами, товстезний тупий стовп донжону.

Мерин форкнув і смикнув головою, проходячи рів по залишках мосту. Трісс натягнула вуздечку. На неї трухляві черепи й скелети, що лежали на дні рову, не справили ніякого враження. Вона це вже бачила.

- Не люблю цього, - раптом відгукнулася дівчинка. - Це не так, як повинно бути. Померлих треба закопувати в землю. Під курганами. Вірно?

– Вірно, – спокійно підтвердила чародійка. – Я теж так вважаю. Але відьмаки трактують цей цвинтар як... нагадування.

– Нагадування про що?

– На Каер Морен, – Трісс спрямувала коня до потрісканих арок, – напали. Дійшло до кривавої битви, в якій загинули майже всі відьмаки, вціліли тільки ті, кого в ту мить не було у фортеці.

– Хто на них напав? І навіщо?

– Не знаю, – збрехала вона. – То було страшенно давно, Цірі. Розпитай відьмаків.

– Я розпитувала, – буркнула дівчинка. – Але вони не захотіли мені сказати.

«Я їх розумію, – подумала чародійка. – Дитині, яку вчать на відьмака, до того ж дівчинці, яка не пройшла мутаційні зміни, не говорять про такі справи. Не розповідають такій дитині про різанину. Не лякають таку дитину перспективою того, що й вона колись може почути про себе слова, які викрикували фанатики, маршируючи на Каер Морен. Мутант. Потвора. Дивовижа. Прокляте богами, противне природі створіння. Ні, – подумала вона, – я не дивуюся відьмакам, що не розповіли тобі про це, мала Цірі. І я також тобі про це не розповім. Я, мала Цірі, маю ще більше причин мовчати. Бо я чародійка, а без допомоги чародіїв фанатики не здобули б тоді замок. І отой мерзотний пасквіль, отой поширений «Монструм», який збудив фанатиків і надихнув їх на злочин, також, подекудь, був анонімним твором якогось чарівника. Але я, мала Цірі, не визнаю колективної відповідальності, не відчуваю потреби спокути стосовно події, що мала місце за півстоліття до мого народження. А скелети, які мають бути вічним нагадуванням, нарешті повністю струхлявіють, розпадуться пилком і кануть у забуття, полетять за вітром, який безустанно шмагає схили...»

– Вони не хочуть так лежати, – сказала раптом Цірі. – Не хочуть бути символом, докором сумління чи застереженням. Але не хочуть також, аби прах їх розвіяло вітром.

Трісс підвела голову, почувши зміну в голосі дівчинки. Миттєво відчула магічну ауру, пульсацію і шум крові у скронях. Напружилася, але не відгукнулася ані словом, боячись перервати й збити те, що діялося.

– Звичайний курган. – Голос Цірі робився усе більше ненатуральним, металевим, холодним і злим. – Купка землі, поросла кропивою. Смерть має очі блакитні й холодні, а висота обеліску значення не має, як не мають значення і написи, які на ньому виб'ють. Хто може знати про це краще за тебе, Трісс Мерігольд, чотирнадцята з Гори?

Чародійка завмерла. Бачила, як руки дівчинки стискаються на гриві коня.

– Ти померла на Горі, Трісс Мерігольд, – знову промовив злий, чужий голос. – Навіщо ти сюди приїхала? Повернися, повернися негайно, а цю дитину, Дитину Старшої Крові, забери із собою, щоб віддати її тим, кому належить. Зроби те, Чотирнадцята. Бо якщо ти цього не зробиш, то помреш іще раз. Настане день, коли Гора нагадає про себе. Нагадають про себе братерська могила й обеліск, на якому вибите твоє ім'я.

Мерин голосно заіржав, струснувши головою. Цірі раптом шарпнулася, здригнулася.

- Що сталося? - запитала Трісс, намагаючись опанувати голос.

Цірі відкашлялася, обома руками зачесала волосся, потерла обличчя.

- Нічого... нічого... - буркнула невпевнено. - Я втомилася, це тому... Тому я заснула. Повинна бігти...

Магічна аура зникла. Трісс відчула раптову хвилю холоду, яка огорнула усе тіло. Намагалася умовити себе, що це ефект охоронних чарів, що саме згасали, але знала, що це неправда. Глянула вгору, на кам'яний блок замчиська, що витріщав на неї чорні порожні очні ями зруйнованих бійниць. Її пройняли дрижаки.

Кінь задзвонив підковами по плитах підвір'я. Чародійка швидко зіскочила з сидла, подала Цірі руку. Скориставшись контактом долоні, обережно послала магічний імпульс. І здивувалася. Бо не відчула нічого. Жодної реакції. Жодної відповіді. І жодного опору. У дівчинці, яка мить тому мобілізувала небачено сильну ауру, не було навіть сліду магії. Зараз це була звичайна, погано пострижена й погано вдягнута дитина.

Але дитина ця мить тому звичайною дитиною не була.

Вона ж не мала часу задуматися над дивною подією. Почула скреготіння окутих залізом дверей, що лунало з темного провалля коридору, зяючого за битою аркою. Вона зсунула з плеча хутряну пелерину, зняла лисячу шапку, швидким рухом голови розпушила волосся - свою гордість і свій розпізнавальний знак, - довгі, вилискуючі золотом пухнасті локони кольору свіжого каштану.

Цірі зітхнула з подиву. Тріс посміхнулася, задоволена ефектом. Красиве, довге й розпушене волосся було рідкістю, прикметою стану, статусу, знаком жінки вільної, самій собі пані. Знаком жінки незвичної - бо «звичні» панни носили коси, «звичні» заміжні ховали волосся під чепцями чи хустками. Пані знатного роду, включно із королевами, волосся скручували й укладали. Воїтельки стригли його коротко. І тільки друїдеси й чародійки - і повії - пишалися натуральними гривами, підкреслювали ними незалежність і свободу.

Відьмаки з'явилися як завжди несподівано, як завжди безшелесно, як завжди невідомо звідки. Стали перед нею, високі, стрункі, із руками, сплеченими на грудях, із тягарем тіла, перенесеним на ліву ногу, у позиції, з якої, вона знала, могли атакувати за долю секунди. Цірі стала поряд із ними, в ідентичній позі. У своєму карикатурному вбранні виглядала вона прекумедно.

- Вітаємо в Каер Морені, Трісс.

- Вітаю, Геральте.

Він змінився. Здавалося, постарішав. Трісс знала, що це біологічно неможливо - відьмаки старіли, безсумнівно, але в темпі занадто повільному, аби звичайний смертний або чародійка, така молода, як вона, могли зауважити зміни. Але досить було й одного погляду, щоб зрозуміти, що мутація могла сповільнити тільки фізичний процес старіння. Психічний - не могла. Посічене зморшками обличчя Геральта було найкращим тому доказом. Трісс із глибоким жалем відвела погляд від очей біловолосого відьмака. Очей, які, ймовірно, бачили занадто багато. Крім того, вона не помітила в тих очах нічого з того, на що розраховувала.

- Вітаю, - повторив він. - Ми раді, що ти захотіла приїхати.

Поряд із Геральтом став Ескель, схожий на Вовка, наче брат, якщо не зважати на колір волосся і довгий шрам, який спотворював шок. І наймолодший із відьмаків Каер Морену, Ламберт, як завжди із некрасивою насмішкатою гримасою на обличчі. Весеміра не було.

– Вітаємо й запрошуємо всередину, – сказав Ескель. – Холодно, а дуге так, наче хтось повісився. Цірі, а ти куди? Тебе запрошення не стосується. Сонце ще високо, нехай його й не видно. Можна ще тренуватися.

– Гей, – труснула волоссям чародійка. – Я бачу, гречність у Відьмачому Оселищі подешевшала. Цірі привітала мене першою, привела до фортеці. Вона повинна мене супроводжувати...

– Вона тут учиться, Мерігольд, – скривився у пародії на посмішку Ламберт. Він завжди їй так називав: «Мерігольд», без титулу, без імені. Трісс це ненавиділа. – Вона учень, не мажордом. Вітання гостей, навіть таких милих, як ти, не входить до її обов'язків. Ходімо, Цірі.

Трісс легенько стегнула плечима, вдаючи, що не бачить стурбованих поглядів Геральта й Ескеля. Змовчала. Не хотіла їх іще більше турбувати. А найперше не хотіла, щоб вони зрозуміли, як сильно їй цікавить і приваблює ця дівчинка.

– Я відведу твого коня, – запропонував Геральт, потягнувшись за вуздечкою.

Трісс крадькома присунула руку, і їхні долоні зустрілися. Як і очі.

– Піду з тобою, – сказала повільно. – Маю у в'юках кілька дріб'язків, які будуть мені потрібні.

– Не так давно ти прикро вразила мене, – пробурмотів він одразу після того, як вони увійшли до стайні. – Я на власні очі бачив твій величний надгробок. Обеліск, який прославляв твою героїчну смерть у битві за Содден. Тільки недавно дійшли до мене чутки, що то була плутанина. Не можу зрозуміти, як тебе можна було з кимось переплутати, Трісс.

– То довга історія, – відповіла вона. – Яюсь розповім їй тобі. А за прикре враження я хотіла б вибачитися.

– Нема за що вибачатися. Останнім часом я мав небагато приводів для радості, а ту, яку відчув, дізнавшись, що ти жива, важко порівняти з якоюсь іншою. Хіба тільки з тією, яку переживаю в цю мить, коли дивлюся на тебе.

Трісс відчула, як у ній щось ламається. Страх перед зустріччю з біловолосим відьмаком усю дорогу бився в ній із надією на цю зустріч. А потім це змучене, виснажене обличчя, ці всевидячі хворі очі, слова, холодні й виважені, неприродно спокійні, але ж настільки емоційні...

Вона кинулася йому на шию, одразу, не роздумуючи. Схопила його долоню, поклала собі на шию, під волосся. Мурашки, що побігли по їй спині, прошили такою насолодою, що вона мало не скрикнула. Щоб стриматися і стлумити крик, знайшла вустами його вуста, припала до них. Тремтіла, притискаючись до нього сильно, вибудовувала й посилювала в собі піднесення, забуваючись усе більше.

Геральт не забувся.

– Трісс... Прошу тебе.

- Ох, Геральте... Так сильно...

- Трісс... - Він обережно відступив. - Ми не самі... Сюди йдуть.

Вона глянула на вхід. Тіні відьмаків, які наближалися, вона помітила за мить, кроки почула ще пізніше. Що ж, її слух, який, скажімо чесно, сама вона вважала витонченим, із відьмачим конкурувати не міг.

- Трісс, дитинко!

- Весеміре!

Так, Весемір був насправді старим. Хтозна, чи не старішим за Каер Морен. Але йшов до неї швидким, упевненим і енергійним кроком, обійми його були сильними, а долоні - міцними.

- Тішуся, що знову бачу тебе, дідусю.

- Поцілуй мене. Ні, не в руку, мала чалунко. У руку мене цілуватимеш, як я спочину в труні. Що, напевне, настане незабаром. Ох, Трісс, добре, що ти приїхала... Хто мене вилікує, якщо не ти?

- Вилікувати тебе? Від чого? Хіба що від щенячих звичок! Ану, прибери руку від моїх сідниць, старий, бо я тобі сиву бороду підсмажу!

- Вибач. Я все забуваю, що ти виросла, що я вже не можу взяти тебе на коліна й поплескати. А щодо мого здоров'я... Ох, Трісс, старість - не радість. Кості ломить так, що вити хочеться. Допоможеш старому, дитинко?

- Допоможу.

Чародійка вивільнилася з ведмежих обіймів, глянула на відьмака, який супроводжував Весеміра. Той був молодим, здався ровесником Ламберта. Носив коротку чорну бороду, яка, втім, не приховувала віспинок. Було це досить незвичним, бо відьмаки зазвичай мали високий імунітет до заразливих хвороб.

- Трісс Мерігольд, Коен, - представив їх Геральт. - Коен зимує з нами вперше. Походить він із півночі, з Повіссу.

Молодий відьмак уклонився. Мав він незвичайно світлі, жовто-зелені райдужки, а прорізані червоними нитками білки вказували на важкий, клопіткий перебіг мутації очей.

- Ходімо, дитинко, - сказав Весемір, узявши її під лікоть. - Стайня - не місце для вітання гостей. Але я не міг дочекатися.

На подвір'ї, у прикритому від вітрів вигині мурів, Цірі тренувалася під керівництвом Ламберта. Уміло балансує на підвішеній на ланцюгах колоді, вона атакувала мечем шкіряний мішок, обплетений ремнями так, щоб імітувати корпус людини. Трісс затрималася.

- Погано! - кричав Ламберт. - Дуже близько підходиш! Не рубай наосліп! Я казав, самим кінчиком меча, по сонній артерії! А де в гуманоїда сонна артерія? На маківці? Що з тобою діється? Зосередься, княжно!

«Ха, - подумала Трісс. - Тож це правда, не легенда. Це вона. Я вірно здогадалася».

Вона вирішила атакувати без зволікань, не дозволяючи відьмаку жодних крутійств.

– Славетне Дитя-Несподіванка? – сказала, вказуючи на Цірі. – Як я бачу, ви круто взялися за виконання бажань долі й призначення? Але, хлопці, чи, бува, не поплуталися у вас казки? У казках, які мені розповідали, пастушки та сирітки ставали княжнами. А тут, як бачу, з княжни робиться відьмачка. Не здається вам, що це занадто сміливий план?

Весемір глянув на Геральта. Біловолосий відьмак мовчав, обличчя мав нерухоме, навіть тремтінням повіки не зреагував на німе прохання про допомогу.

– Це не так, як ти думаєш, – відкашлявся старий. – Геральт привіз її сюди минулої осені. У неї немає нікого, крім... Трісс, як тут не повірити у призначення, коли...

– Що призначення має до вимахування мечем?

– Ми вчимо її мечу, – тихо відіззався Геральт, повертаючись до неї й дивлячись просто в очі. – Бо чого ж іще ми маємо її вчити? Ми не вміємо нічого більше. Призначення чи ні, Каер Морен зараз її дім. Принаймні, на якийсь час. Тренування і фехтування її забавляють, підтримують здоров'я тіла й форму. Дозволяють забути про трагедію, яку вона пережила. Це зараз її дім, Трісс. Вона не має іншого.

– Багато цінтрійців, – чародійка витримала його погляд, – після поразки втекли до Вердену, до Брюгге, до Темерії, на острови Скелліге. Серед них є вельможі, барони, рицарі. Приятелі, родичі... як і формальні... піддані цієї дівчинки.

– Приятелі й родичі не шукали її після війни. Не знайшли її.

– Бо не їм її було призначено? – посміхнулася вона, не дуже щиро, але дуже чарівно. Найчарівніше, як уміла. Не хотіла, щоб він говорив таким тоном.

Відьмак стенув плечима. Трісс, яка трохи його знала, одразу ж змінила тактику, вирішила не переконувати.

Знову глянула на Цірі. Дівчинка, вправно ступаючи по балансиру, виконала швидкий напівоберт, тяла легко, одразу ж відскочивши. Ударений манекен заколихався на мотузці.

– Ну, нарешті! – крикнув Ламберт. – Нарешті ти зрозуміла! Відійди – і ще раз. Хочу впевнитися, що це не випадково!

– Той меч, – Трісс повернулася до відьмаків, – схоже, гострий. Колода, схоже, слизька й нестабільна. А вчитель, схоже, ідіот, який пригнічує дівчинку криками. Ви не боїтеся нещасного випадку? А може, розраховуєте, що призначення захистить від нього дитину?

– Цірі десь із півроку вчилася без меча, – сказав Коен. – Вона вміє рухатися. А ми слідкуємо, бо...

– Бо це – її дім, – закінчив Геральт тихо, але рішуче. Дуже рішуче. Тонем, що припиняв дискусію.

– Ну, власне, у тому вся справа, – глибоко зітхнув Весемір. – Трісс, ти, мабуть, заморилася. Голодна?

– Не заперечую, – зітхнула й вона, відмовившись піймати поглядом очі Геральта. – Щиро кажучи, валюся з ніг. Останню ніч на шляху я провела у

напіврозваленому курені пастухів, загарбавшись у соломі й мішки. Ущільнила розвалище чарами, і якби не це – здубіла б хіба. Марю про чисту постіль.

– З'їж із нами вечерю. Зараз. А потім добре виспишся і відпочинеш. Ми приготували для тебе найкращу кімнату, ту, в башті. Й установили там найкраще ліжко, яке було в Каер Морені.

– Дякую. – Трісс легенько посміхнулася.

«У вежі, – подумала. – Нехай тобі, Весеміре. Сьогодні може бути й у вежі, якщо вже так тобі йдеться про умовності. Можу спати у вежі, у найкращому ліжку з усіх ліжок у Каер Морені. Хоча я воліла б із Геральтом у найгіршому».

– Ходімо, Трісс.

– Ходімо.

* * *

Вітер постукував віконницями, ворухив рештками з'іденого мілля гобелена, яким утепили вікно. Трісс лежала на найліпшому в усьому Каер Морені ліжку, серед повної темряви. Не могла заснути. І не через те, що найкраще ліжко в Каер Морені було справжньою розвалиною. Трісс інтенсивно думала. А всі думки, що полохали її сон, крутилися навколо одного базового питання.

Навіщо її викликали до фортеці? Хто це зробив? Для чого? І з якою метою?

Хвороба Весеміра не могла бути нічим іншим, як приводом. Весемір був відьмаком. Те, що одночасно він був столітнім дідом, не змінювало того факту, що його здоров'ю міг позаздрити будь-хто з молодих. Якби ще виявилось, що старого дзьобнула жалом мантикора чи покусав вовкулака, Трісс повірила б, що її викликали до нього. Але «кості ломить»? Смішно. Ломоту в кістках, не дуже оригінальну болячку у приголомшливо холодних мурах Каер Морену, Весемір вилікував би відьмачим еліксиром або й іще простіше: міцною житньою горілкою, застосованою в рівних пропорціях зовнішньо і внутрішньо. Не потребував би він чародійки, її заклять, фільтрів чи амулетів.

Тож хто її викликав? Геральт?

Трісс крутилася в ліжку, відчуваючи хвилю тепла, що огортало її. І збудженість, що лише зростала від злості. Вона тихо вилаялася, копнула перину, перевернулася на бік. Старовинне ложе заскрипіло, затріщало у зчленуваннях. «Не володію собою, – подумала вона. – Поводжуся наче дурний підліток. Або ще гірше – як недопечена стара панна. Не можу навіть логічно думати».

Вона вилаялася знову.

Вочевидь, це не Геральт. Без емоцій, мала, без емоцій, пригадай його міну там, у стайні. Ти вже бачила такі міни, мала, бачила, не обдурюй себе. Дурнувати, винувати, заклопотані міни чоловіків, які хочуть забути, які жаліють, які не хочуть пам'ятати того, що сталося, не хочуть повернення того, що було. Боги, мала, не обдурюй себе, що цього разу інакше. Ніколи не буває інакше. І ти про це знаєш. Бо ти ж маєш чималий досвід, мала.

Якщо йшлося про життя еротичне, Трісс Мерігольд мала право вважатися типовою чародійкою. Почалося все від кислого смаку забороненого плоду, що збуджував через суворі правила академії й заборону майстрині, у якої вона практикувала. Потім прийшли самостійність, свобода й шалений проміскуїтет, [14 - Проміскуїтет - сексуальна нерозбірливість, стадія нічим не обмежених статевих зносин з різними партнерами.] що скінчився, як воно завжди буває, гіркотою, розчаруванням і зреченням. Настав довгий період самотності й відкриття, що для зняття стресу і напруження цілком зайвий той, хто хотів би вважати себе її паном і володарем одразу після того, коли перевернеться на спину й витре піт з чола. Що для того, щоб заспокоїти нерви, існують способи менш клопіткі, які, до того ж, не забруднюють рушники кров'ю, не пердять під ковдрою й не вимагають сніданку. Потім прийшов короткий і потішний період захоплення власною статтю, що скінчився висновком, що забруднення, пердіння й ненажерливість не є, принаймні, виключно доменом чоловіків. Нарешті, як і всі без винятку магівки, Трісс зупинилася на пригодах із іншими чародіями, спорадичними й дратуючими своїм холодним, технічним і чи не ритуальним перебігом.

І тоді з'явився Геральт із Рівії. Відьмак, який вів неспокійне життя, поєднаний дивним, неспокійним і бурхливим зв'язком із Йеннефер, її сердечною подругою.

Трісс спостерігала за ними двома й заздрила, хоча, здавалося, заздрити не було чому. Зв'язок той очевидним чином робив нещасливими їх обох, вів просто до знищення, був болісним і всупереч усілякій логіці... тривав. Трісс того не розуміла. І її це приваблювало. Приваблювало аж до того, що...

Вона звабила відьмака, лише трохи допомігши собі магією. Скористалася сприятливим часом. Моментом, коли він і Йеннефер вкотре поскакали одне одному поміж очі й різко розпрощалися. Геральт потребував тепла й хотів забути.

Ні, Трісс не прагнула відібрати його в Йеннефер. Насправді їй більше важило залишитися з подругою, ніж із ним. Але короткий зв'язок із відьмаком її не розчарував. Вона знайшла те, чого шукала, - емоції у вигляді відчуття провини, страху й болю. Його болю. Вона пережила ту емоцію, збудилася нею і не зуміла про неї забути, коли вони розсталися. А що таке біль, зрозуміла недавно. У ту мить, коли несамовито зажагнула бути з ним знову. Хай ненадовго, хай на мить - але бути.

А зараз вона була настільки близько...

Трісс стиснула кулак і гепнула ним об подушку. «Ні, - подумала, - ні. Не будь дурепою, мала. Не думай про те. Думай про...»

Про Цірі? Чи це...

Так. Це справжня причина її візиту в Каер Морен. Попелястоволоса дівчинка, з котрої у Каер Морені хочуть зробити відьмака. Справжню відьмачку. Мутантку. Машину для вбивства, таку, якими є вони самі.

«Це ясно, - подумала вона раптом, знову відчуваючи різке піднесення, утім, цього разу зовсім іншого роду. - Це очевидно. Вони бажають провести дитину через мутацію, піддати її Випробуванню Трав і Змінам, але не знають, як це зробити. Зі старих живий тільки Весемір, а Весемір був лише вчителем фехтування. Захована в підземеллях Каер Морену Лабораторія, закурени бутлі легендарних еліксирів, алембики, [15 - Алембик - невеликий скляний перегінний куб; алхімічне приладдя.] печі й реторти... Жоден із них не знає, як тим користуватися. Бо безсумнівним фактом є те, що мутагенні

еліксири в забуті часи розробив якийсь чародій-ренегат, а наступники чародія роками вдосконалювали їх, роками магічно контролювали процес Змін, яким піддавали дітей. І в якусь мить ланцюг обірвався. Забрало магічного знання та вмінь. Відьмаки мають зілля і Трави, мають Лабораторію. Знають рецептуру. Але не мають чародія».

«Хтозна, – подумала вона, – може, вони намагалися? Давали дітям декокти, зроблені без використання магії?»

Здригнулася від думки про те, що могло з тими дітьми діятися.

«А зараз, – подумала, – вони хочуть піддати мутації дівчинку, але не вміють. А це може означати... Це може означати, що мене попросять про допомогу. І тоді я побачу те, чого не бачив жоден із живих чародіїв, дізнаюся про те, чого не знає жоден із живих чародіїв. Славетні Трави й зілля, що тримають у найглибшій таємниці, секретні вірусові культури, прославлені загадкові рецептури...

І то я складу сіроволосій дитині серію еліксирів, буду спостерігати мутаційні Зміни, буду на власні очі бачити, як...

Як сіроволоса дитина помирає».

О, ні. Трісс знову здригнулася. Ніколи. Не такою ціною.

«Зрештою, – подумала вона, – може, я знову переймаюся завчасно. Може ж, не про це йдеться. За вечерею ми розмовляли, пліткували про те, про се. Кілька разів я намагалася перевести дискурс на Дитя-Несподіванку, безрезультатно. Вони одразу змінювали тему.

Я за ними стежила. Весемір був напруженим і заклопотаним, Геральт – неспокійним, Ламберт і Ескель – штучно веселими й балакучими, Коен – настільки природним, що аж неприродним. Широю і відкритою була виключно Цірі, рум'яна від холоду, розчухрана, щаслива й диявольськи ненажерлива. Їли вони пивний суп, густий від грінок та сиру, а Цірі здивувалася, що не подали грибочків. Пили сидр, але дівчинка отримала воду й була тим явно здивована й невдоволена. Де салат, крикнула раптом, а Ламберт різко вгамував її і наказав зняти лікті зі столу».

Грибочки й салат. У грудні?

«Ясно, – подумала Трісс. – Годують її тими легендарними печерними сапрофітами, [16 – Сапрофіти – мікроорганізми, що харчуються мертвими органічними речовинами – на противагу до мікробів-паразитів, що харчуються на організмі живому; назва походить від грец. sapos – «гнилий» і phyton – «рослина».] невідомим науці гірським зіллям, поять славетними відварами з таємничих травичок. Дівчинка розвивається швидко, набирається диявольської відьмачої кондиції. Природним способом, без мутації, без ризику, без гормональної революції. Але чародійка цього знати не може. Для чародійки це – секрет. Нічого вони мені не скажуть, нічого мені не покажуть.

Я бачила, як та дівчина бігла. Бачила, як вона танцює з мечем на колоді, проворна й швидка, сповнена танцювальної, по-справжньому котячої грації, рухається, наче акробатка. Мушу, – подумала вона, – я обов'язково мушу побачити її роздягнену, перевірити, як вона розвинулася під впливом того, чим її тут годують. А якби вдалося ще й отримати та вивезти звідси проби «грибочків» і «салату»? Ну-ну...

А довіра? Та чхала я на вашу довіру, відьмаки. На світі є рак, є чорна віспа, правець і лейкомія, є алергії, є синдром раптової смерті немовлят.

А ви ваші «грибки», з яких, може, вдалося б дистилювати ліки, що рятували б життя, ховаєте від світу. Тримаєте в секреті навіть від мене, якій декларуєте приязнь, пошану й довіру. Навіть я не можу побачити не тільки Лабораторію, а й йоханих грибків!

Тож навіщо ви мене сюди притягли? Мене, чародійку?»

Магія!

Трісс захихотіла. «Ха, – подумала, – відьмаки, упіймала я вас! Цірі нагнала на вас такого самого страху, як на мене. «Від'їхала» у сон наяву, почала віщувати, пророкувати, розповсюджувати ауру, яку ви відчуваєте настільки ж добре, як і я. Вона машинально «сягнула» психокінетично по щось або силою волі зігнула олов'яну ложку, вдивляючись у неї за обідом. Відповідала на запитання, які ви ставили подумки, а може, й на ті, які ви навіть подумки боялися ставити. Й охопив вас страх. Зрозуміли ви, що ваша Несподіванка є більш несподіваною, ніж вам видавалося.

Зрозуміли ви, що маєте в Каер Морені Джерело.

Що не впораєтеся без чародійки.

А у вас немає жодної дружньо налаштованої чародійки, жодної, кому ви могли б довіряти. Окрім мене й...

Й окрім Йеннефер».

Вітер завив, застукотів віконницями, надув гобелен. Трісс Мерігольд перевернулася навзнак, в задумі гризла ніготь великого пальця.

«Геральт не запросив Йеннефер. Запросив мене. Чи не тому...»

Чому...

– Чому ти не прийшов сюди до мене? – крикнула вона тихо в темряву, збуджена й зла.

Відповів їй вітер, що вив серед руїн.

* * *

Ранок був сонячним, але диявольськи холодним. Трісс прокинулася змерзлою, невиспаною, але заспокоєною і рішучою.

До зали вона зійшла останньою. Її зусилля було винагороджено шанобливими поглядами (що принесло їй задоволення) – змінила дорожнє вбрання на просту, але ефектну сукню, уміло застосувала магічні парфуми й не магічну, але казково дорогу косметику. З'їла вівсянку, теревенячи з відьмаками на неважливі й банальні теми.

– Знову вода? – раптом забурчала Цірі, зазираючи до кубка. – У мене зуби від води терпнуть! Я б соку випила! Того, блакитного!

– Не горбся, – сказав Ламберт, поглядаючи на Трісс скоса. – І не витирай рота рукавом! Закінчуй їсти, час на тренування. Дні все коротші.

– Геральте, – Трісс доїла вівсянку, – Цірі вчора впала на Шляху. Нічого серйозного, але причиною був той блазнівський одяг. Воно все погано припасовано й заважає її рухам.

Весемір кашлянув, відвернувся. «Ага, – подумала чародійка, – тож воно – твоя робота, майстре меча. І справді, кабатик Цірі виглядає так, наче скроїли його мечем, а зшили вістрям стріли».

– Дні і справді коротшають, – продовжила вона, не дочекавшись коментарів. – Але теперішній ми скоротимо ще сильніше. Цірі, ти скінчила? Тоді давай зі мною. Зробимо необхідні виправлення у твоєму обмундируванні.

– Вона бігає у цьому вже рік, Мерігольд, – гнівно сказав Ламберт. – І все було в порядку, допоки...

– ...допоки не з'явилася тут баба, яка дивитися не може на позбавлений смаку й не припасований одяг? Ти правий, Ламберте. Але баба з'явилася, порядки закінчилися, прийшов час великих змін. Ходімо, Цірі.

Дівчинка завагалася, глянула на Геральта. Той кивнув, дозволяючи, посміхнувся. Красиво. Так, як він умів посміхатися колись, тоді, коли...

Трісс відвела погляд. Та посмішка була не для неї.

* * *

Кімнатка Цірі була точною копією покоїв відьмаків. Була, як і ті, позбавлена оздоблення й меблів. Не було тут практично нічого, окрім збитого з дощок ліжка, табурета і скрині. Стіни й двері своїх покоїв відьмаки декорували шкурами звірів, убитих під час полювання, – оленів, рисей, вовків, навіть росомах. На дверях кімнатки Цірі, натомість, висіла шкіра гігантського щура з мерзотним лускуватим хвостом. Трісс перемогла в собі бажання зірвати те смердюче паскудство й викинути у вікно.

Дівчинка стояла біля ліжка і дивилася на неї вичікувально.

– Постараємося, – сказала чародійка, – трохи краще припасувати твій... костюм. Я завжди мала хист до крою та шиття, тож повинна впоратися і з цією козлиною шкірою. А ти, відьмачко, тримала колись голку в руці? Навчено тебе чомусь, окрім як дірявити мечем мішки з сіном?

– Коли була я в Заріччі, у Кагені, – мусила прясти, – неохоче буркнула Цірі. – Шити мені не давали, бо я тільки псувала льон і марнувала нитки, усе треба було розпорювати. Страшененько нудним було те прядіння, бе-е-е!

– Це точно, – захихотіла Трісс. – Важко знайти щось нудніше. Я теж терпіти не могла прясти.

– А ти мусила? Я мусила, бо... Але ж ти чаклун... Чарівниця. Адже ти можеш усе вичарувати! Ту чарівну сукню... ти її вичарувала?

– Ні, – посміхнулася Трісс. – Але й не пошила власноруч. Аж на таке я не здатна.

– А мое вбрання як ти зробиш? Вичаруєш?

– Немає такої необхідності. Досить буде магічної голки, якій ми закляттям додамо трохи бадьорості. А якщо буде треба...

Трісс повільно провела рукою по розшарпаній дірці на рукаві курточки, пробурмотіла закляття, одночасно активізуючи амулет. Від дірки не залишилося й сліду. Цірі з радощів писнула.

- Це чари! Я матиму зачаровану куртку! Ха!

- Доти, поки я пошю тобі звичайну, але порядну. Ну, а тепер знімай те все, моя панно, перевдягнися у щось інше. То ж, сподіваюся, не єдина твоя одежа?

Цірі похитала головою, підняла віко скрині, показала простеньку вигорілу суконьку, бурий каптанчик, лляну сорочку й вовняну блузку, що нагадувала спокутувальний мішок.

- Це мое, - сказала. - У цьому я сюди приїхала. Але зараз я цього не ношу. Це бабські речі.

- Розумію, - скривилася насмішувато Трісс. - Бабські чи ні, зараз мусиш у них перевдягтися. Ну, скоріше роздягайся. Дозволь, я тобі допоможу... Зараза! Що це таке? Цірі?

Плечі дівчинки вкривали великі, набряклі кров'ю синці. Більшість із них уже пожовкла, частина була свіжою.

- Що воно, диявол його, таке? - гнівно повторила чародійка. - Хто тебе так побив?

- Це? - Цірі глянула на плечі, наче заскочена кількістю синців. - А, це... Це вітряк. Я була надто повільною.

- Який, хай йому грець, вітряк?

- Вітряк, - повторила Цірі, піднімаючи на чародійку великі очі. - То такий... Ну... Я на тому вчуся ухилятися від атак. Він має такі лапи з палиць, і крутиться, і махає тими лапами. Треба дуже швидко скакати й ухилятися. Лефрекс треба мати. Якщо немає лефрексу, то вітряк вгатить тебе палицею. На початку-то мене він страшненько, той вітряк, лупцював. Але тепер...

- Зніми легінси та сорочку. О, боги милосердні! Дівчино! Ти взагалі можеш ходити? Вігати?

Обидва стегна й лівий бік були темно-сині від гематом і опухлостей. Цірі смикнулася й зашипіла, сахнувшись від долоні чародійки. Трісс вилаялася гномською, надзвичайно непристойно.

- Це також вітряк? - запитала, намагаючись зберігати спокій.

- Це? Ні. О, ото був вітряк. - Цірі байдуже продемонструвала чималий синець на гомілці, нижче лівого коліна. - А це інші... Це - маятник. На маятнику я вчу кроки з мечем. Геральт каже, що я на маятнику дуже добра. Говорить, що я маю те, як його... Відчуття. Маю відчуття.

- А якщо забракне відчуття, - заскреготіла зубами Трісс, - тоді, як я припускаю, маятник тебе вгатить?

- Ну певно, - погодилася дівчинка, дивлячись на неї і явно дивуючись її незнанню. - Вгатить, та ще й як.

- А тут? На боці? Що то було? Ковальський молот?

Цірі засичала від болю, почервоніла.

- Це я впала з гребеня...

- ...а гребінь тебе вгатив, - закінчила Трісс, іще з більшими труднощами себе опановуючи.

Цірі пирхнула.

- Як гребінь може вгатити, якщо він вкопаний у землю? Не може! Це я просто впала. Учила оберт у стрибку, і в мене не вийшло. Від того - синець. Бо я вдарилася об стовпчик.

- І лежала два дні? Маєш проблеми з диханням? Болить?

- Та ні. Коен мене розтер і зараз же знову загнав на гребінь. Так треба, розумієш? Інакше впіймаєш переляк.

- Що?

- Упіймаєш переляк, - гордо повторила Цірі й відгорнула з чола попелястий чубчик. - Не знаєш? Навіть коли з тобою щось станеться, треба відразу на снаряд, бо інакше боятимешся, а якщо боятимешся, то фіг там вийде в тебе навчання. Відмовлятися не можна. Геральт так сказав.

- Мушу запам'ятати ту максиму, - процідила чародійка. - Як і те, що походить вона, власне, від Геральта. Це непоганий рецепт для життя, от тільки я не впевнена, що він придатний для будь-яких обставин. Але досить легко його реалізовувати чужим коштом. Тож відмовлятися не можна? Нехай навіть тебе б'ють і лупцюють тисячами способів, ти маєш устати й тренуватися далі?

- Ну певно. Відьмак нічого не боїться.

- Справді? А ти, Цірі? Нічого не боїшся? Відповідай широко.

Дівчинка відвернулася, закусила губу.

- А нікому не скажеш?

- Не скажу.

- Більш за все я боюся двох маятників. Двох відразу. І вітряка, але тільки тоді, якщо його запустити на швидкості. А ще є довга жердина, на ній, оце, я мушу досі з тією, ну... зі сра... Страховкою. Ламберт каже, що я вайло й роззява, але це ж неправда. Геральт сказав, що в мене трохи інакша тяжкість, бо я ж дівчина. Мушу просто більше тренуватися, хіба що... Я хотіла тебе про дещо запитати. Можу?

- Можеш.

- Якщо ти знаєшся на магії й на закляттях... Якщо вмієш чарувати... Чи могла б ти зробити так, щоб я була хлопчиком?

- Ні, - відповіла Трісс тоном, у якому бринів лід. - Не могла б.

- Гм-м... - явно стривожилася мала відьмачка. - А чи могла б ти принаймні...

- Принаймні що?

- Чи могла б ти зробити так, щоб я не мусила... - Цірі зарум'янилася. - Скажу тобі на вухо.

- Кажи. - Трісс нахилилася. - Я слухаю.

Цірі, червоніючи ще більше, наблизилася обличчя до каштанового волосся чародійки.

Трісс випрямилася різко, а очі її загорілися.

- Сьогодні? Зараз?

- Гм.

- Ясна і йохана холера! - крикнула чародійка й копнула табурет так, що той аж гупнув об двері, збиваючи шурячу шкіру. - Зараза, мор, пранці й чума! Я хіба повбиваю тих клятих дурнів!

* * *

- Заспокойся, Мерігольд, - сказав Ламберт. - Ти збудилася неспівмірно й цілком без приводу.

- Не повчай мене! І припини звертатися до мене «Мерігольд»! А краще за все буде, якщо ти взагалі помовчиш. Не до тебе я говорю. Весеміре, Геральте, чи хтось із вас знав, як жорстоко скатована та дитина? У неї на тілі жодного живого місця немає.

- Дитинко, - поважно сказав Весемір, - не дай емоціям захопити себе. Ти виховувалася інакше, ти інакше дивишся на виховання дітей. Цірі походить з Півдня, там дівчаток і хлопчаків виховують зовсім однаково, без жодної різниці, як серед ельфів. На поні її посадили, коли мала вона п'ять років, коли мала вісім - уже їздила на полювання. Учили її користуватися луком, списом і мечем. Синці для Цірі - не новина...

- Не розповідайте мені дурниць, - підвелася Трісс. - Не вдавайте дурників. Це не поні, це не прогулянка й не потяг із санчат. Це Каер Морен! На тих ваших вітряках і маятниках, на вашій Катівні поламали кістки й поскручували в'язи десятки хлопців, крутих і навчених волоцюг, подібних до вас, зібраних по шляхах і витягнутих з канав. Жилавих, із чималим досвідом короткого життя гультаїв і розбишак. Які шанси має Цірі? Навіть вихована на Півдні, навіть по-ельфійськи, навіть під рукою такої бій-баби, як Левиця Каланте, ця мала була й досі е княжною. Делікатна шкіра, дрібна будова тіла, легка кістка... Це дівчинка! Що ви хотіли з неї зробити? Відьмака?

- Ця дівчинка, - тихо й спокійно відізвався Геральт, - ця делікатна й дрібна княжна пережила Цінтрійську різанину. Залишена тільки на себе, прокралася крізь когорти Нільфгарду. Зуміла уникнути мародерів, що розгулялися по селах, тих, що грабували та мордували все живе. Витримала два тижні в лісах Заріччя, абсолютно сама. Місяць мандрувала із групою втікачів, важко працюючи нарівні з усіма й нарівні з усіма голодуючи. Майже півроку вона працювала у полі й біля худоби, прийнята хлопською родиною. Повір мені, Трісс, життя дало їй досвід, навчило й загартувало не гірше, ніж подібних до нас гультаїв, яких приводять до Каер Морену з гостинців. Цірі не слабша від подібних до нас, небажаних байстрюків, яких підкидають відьмакам по корчмах, наче кошенят, у плетених кошиках. А її стать? Яке це має значення?

- Ти ще питаєш? Ти ще смієш про це питати? - крикнула чародійка. - Яке це має значення? Та таке, що дівчина не подібна до вас, вона має свої власні дні! І винятково погано це переносить! А ви хочете, щоб вона вихаркувала легені на Катівні й на якихось проклятих вітряках!

Хоча й розлючена, Трісс відчула розкішне задоволення, бачачи дурнуваті вирази облич молодих відьмаків і раптом відвислу щелепу Весеміра.

– Ви навіть не знали, – кивнула вона зі спокійним уже, заклопотаним, лагідним докором. – Семеро няньок. Їй соромно сказати вам про те, бо навчено її, що про такі речі чоловікам не говорять. І вона соромиться слабкості, болю і того, що вона менш управна. Чи хтось із вас про те подумав? Зацікавився тим? Чи намагався здогадатися, що її турбує? А може, вона вперше в житті кривавила тут у вас, у Каер Морені? І плакала ночами, ні в кого не знаходячи співчуття, втіхи, навіть розуміння? Чи хтось із вас взагалі про те подумав?

– Припини, Трісс, – тихо простогнав Геральт. – Досить. Ти добилася, чого хотіла. А може, й більшого, ніж хотіла.

– Зараза б це взяла, – вилаявся Коен. – Добрячих дурнів із нас зроблено, нема слів. Ех, Весеміре, що ти...

– Замовч! – гарикнув старий відьмак. – Нічого не кажи.

Найнеочікуваніше вчинив Ескель, котрий устав, підійшов до чародійки, низько нахилившись, узяв її долоню і шанобливо поцілував. Вона швидко висмикнула руку. Не для того, щоб продемонструвати злість і роздратування, але щоб перервати приємну наскрізну вібрацію, яку викликав дотик відьмака. Ескель еманував сильно. Сильніше за Геральта.

– Трісс, – сказав він, заклопотано потираючи паскудний шрам на щоці. – Допоможи нам. Просимо тебе про це. Допоможи нам, Трісс.

Чародійка глянула йому в очі, стиснула губи.

– У чому? У чому я маю вам допомогти, Ескелю?

Ескель знову потер шрам, глянув на Геральта. Біловолосий відьмак нахилив голову, заслонив очі долонею. Весемір голосно кахикнув.

У цю мить скрипнули двері, до зали увійшла Цірі. Кахикання Весеміра перетворилося на щось, схоже на задушливий, голосний вдих. Ламберт відкрив рота. Трісс стримала хихотіння.

Цірі, підстрижена й розчесана, йшла до них дрібненькими крочками, обережно підтримуючи темно-блакитну сукню, вкорочену й підігнану, але все ще зі слідами перевезення у в'юках. На шиї дівчинки блищав другий презент від чародійки – чорна змійка з лакованої шкіри, з рубіновим очком і золотю застібкою.

Цірі зупинилася перед Весеміром. Не дуже розуміючи, що робити з руками, сунула великі пальці за пояс.

– Я не можу сьогодні тренуватися, – промовила повільно й вагомо, у суцільній тиші, – бо я... Я...

Глянула на чародійку. Трісс підморгнула їй, кривлячись, наче задоволений з пустощів шибеник, ворухнула устами, підказуючи вивчене формулювання.

– Немічна! – закінчила Цірі голосно й гордовито, задираючи ніс майже до стелі.

Весемір знову закахикав. Але Ескель, любий Ескель не втратив голови, ще раз повів себе належно.

– Вочевидь, – сказав він вільно, посміхаючись. – Це, вочевидь, зрозуміло, й ми призупинимо тренування до того часу, коли неміч мине. Теоретичні уроки ми також скоротимо, а якщо ти почуватимешся зле, то ми й те відкладемо. Якщо ти потребуєш медикаментів чи...

– Я за це візьмуся, – втрутилася Трісс, також вільно.

– Ага... – Цірі тільки тепер легенько зарум'янилася, глянула на старого відьмака. – Дядю Весеміре, я попросила Трісс... То значить, пані Мерігольд, щоби... Чи... Ну, щоби вона тут з нами залишилася. Надовго. Довго. Але Трісс сказала, що ти мусиш на це дати згоду чи... Дядю Весеміре! Погодись!

– Я погоджуюся... – вичавив Весемір. – Вочевидь, я погоджуюся...

– Ми дуже раді. – Геральт тільки тепер відвів руку від чола. – Ми дуже раді, Трісс.

Чародійка легенько кивнула в його бік і невинно закліпала віями, накручуючи на палець каштановий локон. Геральт мав кам'яне обличчя.

– Ти дуже вірно і ввічливо вчинила, Цірі, – сказав він, – запропонувавши пані Мерігольд довше погостювати в Каер Морені. Я тобою пишаюся.

Цірі почервоніла, широко посміхаючись. Чародійка подала їй іще один умовний знак.

– А тепер, – сказала дівчинка, ще вище задираючи носа, – залишу вас одних, бо, напевне, ви хочете обговорити із Трісс різні важливі справи. Пані Мерігольд, дядько Весеміре, панове... Прощаюся. Поки що.

Присіла, дякуючи, після чого вийшла із зали, повільно й гідно ступаючи східцями.

– Холера, – перервав тишу Ламберт. – Подумати тільки, а я не вірив, що вона й насправді княжна.

– Зрозуміли, бовдури? – Весемір озирнувся навколо. – Якщо зранку вона надягне сукню... То щоб мені жодних тренувань... Розумієте?

Ескель і Коен кинули на старого погляди, цілковито позбавлені пошани. Ламберт відверто пирхнув. Геральт дивився на чародійку, а чародійка посміхалася.

– Дякую тобі, – сказав він. – Дякую тобі, Трісс.

* * *

– Умови? – явно занепокоївся Ескель. – Трісс, адже ми вже пообіцяли, що зменшимо тренування Цірі. Які ще умови ти хочеш висунути?

– Ну, може, «умови» й недоречне слово. Тож назвемо це порадами. Дам я вам три поради, а ви до тих порад прислухаєтесь. Якщо, звісно, вам важливо, щоб я тут залишилася і допомогла у вихованні малої.

– Слухаємо, – сказав Геральт. – Кажи, Трісс.

– Перед усім, – почала вона, злостиво усміхаючись, – потрібно урізноманітнити раціон Цірі. А особливо обмежити в ньому секретні грибки й таємні трави.

Геральт і Коен чудово володіли виразами своїх облич. Ламберт і Ескель – трохи гірше. Весемір не володів зовсім. «Що ж, – подумала вона, дивлячись на його смішно заклопотану міну, – за його часів світ був кращим. Лицемірство було вадою, якої належало соромитися. Щирість сорому не приносила».

– Менше відварів із таємничих зіль, – продовжувала вона, намагаючись не захихотіти, – а більше молока. Ви маєте тут кіз. Доіння – ніяке не мистецтво, от побачиш, Ламберте, миттєво навчишся.

– Трісс, – почав Геральт, – послухай...

– Ні, це ти послухай. Ви не піддавали Цірі різкій мутації, не чіпали гормони, не пробували еліксири і Трави. І за те я вам вдячна. Це було розсудливо, відповідально, по-людськи. Ви не скривдили її отрутами, і тим більше не можна вам тепер її скалічити.

– Про що ти говориш?

– Грибочки, чиї секрети ви так стережете, – пояснила вона, – і справді тримають дівчину в чудовій формі й посилюють її м'язи. Зілля забезпечують ідеальний обмін речовин і прискорюють розвиток. Утім, усе разом, за підтримки вбивчих тренувань, призводить до певних змін у будові тіла. У жировій тканині. Вона жінка. Якщо не калічите її гормонально, не калічте й фізично. Вона колись може на вас образитися, що ви так нерозсудливо позбавили її жіночих... атрибутів. Ви розумієте, про що я говорю?

– Авжеж, – буркнув Ламберт, нахабно роздивляючись бюст Трісс, що випинався під сукнею.

Ескель кахикнув і спопелив молодого відьмака поглядом.

– На цю мить, – повільно запитав Геральт, також ковзаючи поглядом по тому-іншому, – ти ж не помітила в ній нічого незворотного, сподіваюся?

– Ні, – посміхнулася вона. – На щастя – ні. Розвивається вона здоровою і нормальною, збудована, наче молода дріада, приємно бачити. Але дотримуйтеся міри в застосуванні прискорювачів, прошу вас.

– Ми дотримуємося, – відповів Весемір. – Дякуємо за пересторогу, дитинко. Що ще? Ти казала про три... поради.

– Вірно. Ось друга: не можна допустити, щоб Цірі тут здичавіла. Вона повинна контактувати зі світом. Із ровесниками. Повинна отримати відповідну освіту й підготовку до нормального життя. Нехай поки що махає мечем. Відьмачку без мутації ви з неї все одно не зробите, але відьмацьке тренування їй не зашкодить. Часи – важкі й небезпечні, вмітиме захиститися, якщо доведеться. Як ельфійка. Але ви не можете поховати її тут живцем, у цьому відлюдді. Вона повинна повернутися до нормального життя.

– Її нормальне життя згоріло разом із Цінтрою, – буркнув Геральт. – Але що ж, Трісс, ти, як завжди, маєш рацію. Ми вже про те подумали. Коли прийде весна, я відвезу її у храмову школу. До Неннеке, в Елландер.

– Це дуже добра ідея і мудре рішення. Неннеке – виняткова жінка, а храм богині Мелітеле – виняткове місце. Безпечне, добре, таке, що гарантує для дівчини освіту. Цірі вже знає?

- Знає. Кілька днів скандалила, але врешті узяла то до відома. Зараз навіть нетерпляче виглядає весну, її збуджує перспектива подорожі до Темерії. Світ її цікавить.

- Як і мене в її віці, - посміхнулася Трісс. - І це порівняння небезпечно наближує нас до третьої поради. Найважливішої. І ви знаєте, якої саме. Не робіть дурнувятих облич. Я чародійка, ви забули? Не знаю, скільки часу знадобилося вам, аби розпізнати магічні здібності Цірі. Мені вистачило для цього менше ніж півгодини. Після того я знала вже, ким - вірніше, чим - є ця дівчина.

- А чим вона є?

- Джерелом.

- Неможливо!

- Можливо. Навіть напевне. Цірі є Джерелом, має медіумні здібності. Більш того, ці здібності дуже, дуже непокоять мене. І ви, любі відьмаки, чудово про те знаєте. Ви ці здібності зауважили, вас вони також занепокоїли. Тільки тому й виключно тому ви запросили мене до Каер Морену, вірно? Я права? Тільки тому й виключно тому?

- Так, - підтвердив по хвильці мовчання Весемір.

Трісс непомітно зітхнула - з полегшенням. Мить вона боялася, що тим, хто це скаже, буде Геральт.

* * *

Назавтра випав перший сніг, спочатку дрібний, але скоро перейшов у хуртовину. Падав усю ніч, а ранком мури Каер Морену потонули в заметах. Про біг Катівнею не могло бути й мови, тим більше що Цірі досі почувалася не найкраще. Трісс підозрювала, що відьмацькі «прискорювачі» могли бути причиною проблем із менструацією. Утім, впевненості вона не мала, про іхню специфіку вона не знала практично нічого, а Цірі була, поза сумнівом, єдиною дівчинкою в світі, якій таке давали. Відьмакам Трісс про свої підозри не сказала. Не хотіла, аби вони переймалися та нервували, воліла застосовувати власні методи. Напоїла Цірі еліксирами, зав'язала їй на талії під сукнею низку активних ясписів і заборонила перевантажуватися, а особливо - дико вимахувати мечем у гонитві за щурами.

Цірі нудилася, сонно швендяла замком, нарешті, через брак інших забавок, приєдналася до Коена, який прибирав у стайні, доглядав за кіньми й ремонтував упряж.

Геральт, на злість чародійки, десь пропадав і з'явився тільки під вечір, несучи підстреленого козлика. Трісс допомогла йому розпатрати здобич. Хоча вона жадливо гидуvalа запахом м'яса й крові, хотіла бути ближче до відьмака. Близько. Якомога ближче. Росла в ній холодна, завзята рішучість. Не мала вона бажання й надалі спати сама.

- Трісс! - крикнула раптом Цірі, із тупотом збігаючи по сходах. - Чи я можу сьогодні спати з тобою? Трісс, я прошу, погодься! Прочу тебе, Трісс!

Сніг падав і падав. Роз'яснилося, тільки коли настав Мідінваерне, День Зимового Сонцестояння.[17 - Мідінваерне, День Зимового Сонцестояння, - назва у межах авторської Старшої Мови, буквально значить «середина зими»; у європейській язичницькій традиції відоме свято Йоль (яке в римський

традиції змішувалося із Сатурналіями, а в християнській – із Різдвом). Проводилося 21-22 грудня і часто пов'язувалося із практиками гадань, віщувань.]

Розділ 3

Третього дня змерли усі діти, опроч едного, отрока років заледве десяти. Оний, до того шарпаний різким безумством, абіе запав був у глибоке одурення. Очі його зрок мали скляний, хапавсь він безперервно руками за накриття альбо водив ними в повітрі, як гдиби хочаши пір'я хапати. Дихання стало голосним і хрипким, піт холодний, клейкий та вонний виступив на шкірі. Тоді знову еліксир подано йому в жили, й напад повторився. Врихле сталася йому кровотеча з носа, а кашель перейшов у вомети, по яких отрок згола земдлів і став дрентвілий.

Симптоми не відпускали два наступні дні. Шкіра дитяти, дотля облита потом, стала суха й розпалена, пульс втратив повноту й твердість, ено залишивсь помірно мощним, більш повільним, аніж прудким. Вінамній вже не очнувся, ано більше не кричав.

Нарешті надшедл день сьомий. Отрок очуняв яко зі сну і відкрив очі, а очі його були заисте яке в тої змії.

Карла Деметія Крест. Випробування Трав й іначі таємні відьмацькі практики, власними очима оглянуті. Манускрипт виключно для перегляду Капітулом Чародіїв

– Ваші побоювання були необгрунтованими, майже безпідставними, – скривилася Трісс, спираючи лікті на стіл. – Минули часи, коли чародії полювали на Джерела й магічно обдарованих дітей, коли насильно чи підступом забирали їх у батьків чи опікунів. Ви і справді вважали, що я могла б захотіти відібрати у вас Цірі?

Ламберт пирхнув та відвернувся. Ескель і Весемір подивилися на Геральта, але Геральт мовчав. Дивився убік, безперервно граючись срібним відьмацьким медальйоном у вигляді голови вовка з вищіренними іклами. Трісс знала, що медальйон реагує на магію. У таку ніч, як Мідінваерне, коли від магії аж вібрувало повітря, медальйони відьмаків мали тремтіти невпинно, дратувати й непокоїти.

– Ні, дитинко, – сказав нарешті Весемір. – Ми знаємо, що ти такого не зробила б. Але ж ми знаємо й те, що ти повинна доповісти про неї Капітулу. Давно знаємо, на кожного чародія покладено такий обов'язок. Ви вже не забираєте обдарованих дітей у батьків і опікунів. Ви спостерігаєте за такими дітьми, щоб пізніше, у слухний момент, захопити їх магією, схилити...

– Не бійтеся, – сказала вона холодно. – Я не скажу про Цірі нікому. Навіть Капітулу. Чому ви так на мене дивитеся?

– Дивує нас легкість, із якою обіцяєш нам зберігати секрет, – спокійно сказав Ескель. – Вибач, Трісс, я не хотів тебе образити, але що сталося з вашою легендарною лояльністю до Ради й Капітулу?

– Багато що сталося. Війна багато змінила. А битва за Содден – іще більше. Не хочу втомлювати вас політикою, до того ж певні проблеми і справи огорнуті, вибачте, таємницею, яку мені не можна розкривати. Але

щодо лояльності... Я лояльна. Але можете повірити, у цій справі я можу бути лояльною як до Капітулу, так і до вас.

– Така подвійна лояльність, – Геральт уперше цього вечора глянув їй в очі, – це диявольськи важка справа. Рідко кому вона вдається, Трісс.

Чародійка глянула на Цірі. Дівчинка сиділа поряд із Коеном на ведмежій шкірі у віддаленому кінці зали, обое зайняті були грою у «цапки». Гра ставала монотонною, бо обидва були неймовірно швидкі – жоден аж ніяк не міг хлопнути іншого. Схоже, то їм не перешкоджало й не псувало розваги.

– Геральте, – сказала Трісс. – Коли ти знайшов Цірі там, над Яругою, ти забрав її із собою. Привіз до Каер Морену, сховав від світу, не хочеш, щоб навіть близькі для цієї дитини люди знали, що вона жива. Ти зробив це, бо щось, про що я не знаю, переконало тебе, що призначення існує, що воно нами керує, що веде нас у всьому, що ми робимо. Я теж так вважаю, завжди так вважала. Якщо призначення захоче, щоб Цірі стала чародійкою, то вона нею стане. Капітул чи Рада не мають про неї знати, не мають спостерігати за нею чи її умовляти. Зберігаючи ваш секрет, я аж ніяк не зраджую Капітул. Але, як ви й самі знаєте, є тут певна проблема.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22181283&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

У нашій історії військовими силами, які виставлялися для оборони міст, були не тільки професійні військові (дружина сеньйора або формального володаря чи воеводи міста), а й ополчення яке найчастіше складалося із загонів, що виставлялися цехами. Загони ці дуже довго були пішими (що зрозуміло, оскільки таке військо не належало до рицарських), а відповідно – озброєні були держаковою зброєю та луками й арбалетами.

2

Капаризон – бойова захисна попона на коня, зроблена з товстої повсті або схожого матеріалу; часто розмальовувалася у гербові кольори.

3

Крижі – тут: задня частина тулуба тварини.

4

Майстер Магічних Арканів – поняття «Аркан» тут використовується у значенні «містична таємниця», «секретне знання» (що залишилося і в сучасній мові – у сполученнях типу «аркани Таро»).

5

Комес – тут: командувач військами, розташованими в провінції.

6

Дуб Блеоберіс – дуб у нашій реальності вважався одним із п'яти священних дерев у кельтській традиції (наприклад, у староірландській літературі згадується священний дуб Ео Мугна, перша квітка наступного врожаю якого розквітала, коли з віття падав останній жолудь). Саме найменування дуба – «Блеоберіс» – трапляється в артуровському епосі, як ім'я одного з рицарів, кузена Ланселота Озерного, якого переміг Трістан. (Крім того, близьке за звучанням слово – *bile* – означало в кельтів «прадавне, шановане дерево».)

7

Комбатант – особа, яка входить до складу збройних сил країни, що воює, й може безпосередньо брати участь у військових діях.

8

Гекатомба – тут: жорстоке й безглузде знищення великої кількості людей.

9

Берло – палиця, оздоблена коштовним камінням і різьбленням; символ влади.

10

Дуб пов'язаний із космогоніями (історіями становлення Всесвіту) у багатьох традиціях, що в нашій реальності належать, зокрема, до індоевропейських народів. Так, із потопом пов'язано з'яву священного дубу в кельтській традиції, при збиванні океану богами з'являється священний дуб Паріджата в індуїзмі. Але найближчими до розповіді друїдів під Блеоберісом є легенди, пов'язані з карело-фінськими міфологічними традиціями: саме тут дуб є «початком усіх початків», має здатність відтворювати життя на землі і є першим деревом, деревом життя.

11

Інша назва ножа-метелика в нашій реальності – «балісонг» (з тагальської мови, оскільки в Європу він прийшов з Філіппін). Складний ніж, складається з леза, двох подовжніх половинок, що шарнірно поєднані із хвостовиком клинка. Назву отримав від специфічного розкриття, яке забезпечується обертанням рукоятки, подібного до рухів крил метелика.

12

Рожен – тут: металевий прут, на який настромлюють м'ясо або рибу для смаження на вогні.

13

Тарапата – халепа, клопіт (діал.).

14

Проміскуїтет – сексуальна нерозбірливість, стадія нічим не обмежених статевих зносин з різними партнерами.

15

Алембик – невеликий скляний перегінний куб; алхімічне приладдя.

16

Сапрофіти – мікроорганізми, що харчуються мертвими органічними речовинами – на противагу до мікробів-паразитів, що харчуються на організмі живому; назва походить від грец. sapos – «гнилий» і phyton – «рослина».

17

Мідінваерне, День Зимового Сонцестояння, – назва у межах авторської Старшої Мови, буквально значить «середина зими»; у європейській язичницькій традиції відоме свято Йоль (яке в римській традиції змішувалося із Сатурналіями, а в християнській – із Різдвом). Проводилося 21-22 грудня і часто пов'язувалося із практиками гадань, віщувань.